

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

Květoslava Urbanová

Mužská atraktivita z pohledu mladých žen

**Male attractiveness from the perspective of young
women**

Prof. PhDr. Petr Weiss, PhD., DSc.

2024

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce prof. PhDr. Petru Weissovi, PhD. za jeho čas, ochotu, rychlou komunikaci a cenné rady. Také chci poděkovat Mgr. et Mgr. Filipu Děchtěrenkovi, PhD. za konzultaci ohledně metodologie a statistiky.

Ráda bych poděkovala i mé rodině za neutuchající podporu, lásku a možnost být teď tam, kde jsem. Zejména děkuji svojí mamince, která ve mě věří, i ve chvílích, kdy to já sama nedokážu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. 4. 2024

.....

Květoslava Urbanová

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá mužskou atraktivitou z pohledu mladých žen. Cílem práce je popsat a zmapovat dosavadní poznatky o tom, jaké charakteristiky vnímají mladé heterosexuální ženy jako atraktivní na mužích. První kapitola se zaměřuje na charakteristiku mladé dospělosti, psychologické aspekty tohoto období a partnerské vztahy. Následuje kapitola definující pojem atraktivita a představující různé teorie, které se pokoušejí vysvětlit, proč se lidé vzájemně přitahují. Třetí kapitola se zabývá výběrem partnera z pohledu evoluční psychologie a poslední kapitola se věnuje konkrétním charakteristikám, které mladé ženy považují za atraktivní u mužů. Návrh výzkumu v empirické části si klade za cíl zmapovat, jaké charakteristiky považují ženy ve věku 20-30 let za důležité při hodnocení atraktivity u mužů v krátkodobých a dlouhodobých vztazích a jestli se tyto charakteristiky mění na základě vztahu, který žena vyhledává. Výsledky výzkumu by mohly poskytnout ucelený pohled na partnerské preference a ukázat, jak se mohou lišit preference mladých žen v závislosti na typu vztahu. V závěru práce jsou diskutovány implikace zjištění pro porozumění partnerským vztahům a navrženy směry budoucího výzkumu v této oblasti.

Klíčová slova: mladá dospělost; mužská atraktivita; partnerské preference; sexuální strategie

Abstract

This bachelor thesis examines male attractiveness from the perspective of young women. The aim of the thesis is to describe and map existing knowledge regarding the characteristics perceived as attractive by young heterosexual women in men. The first chapter focuses on the characterization of young adulthood, psychological aspects of this period, and interpersonal relationships. This is followed by a chapter defining the concept of attractiveness and presenting various theories attempting to explain why people are mutually attracted to each other. The third chapter addresses partner selection from the perspective of evolutionary psychology, while the final chapter examines specific characteristics that young women consider attractive in men. The research proposal in the empirical section aims to map out which characteristics women aged 20-30 consider important in evaluating attractiveness in men in short-term and long-term relationships and whether these characteristics change based on the type of relationship sought by the woman. The results of the research could provide a comprehensive view of partner preferences and demonstrate how preferences of young women may differ depending on the type of relationship. Finally, the implications of the findings for understanding romantic relationships are discussed, and directions for future research in this area are proposed.

Key words: male attractiveness; partner preferences; sexual strategies; young adulthood

Obsah

Úvod	8
Teoretická část	9
1. Charakteristika mladé dospělosti.....	9
1.1 Psychologické aspekty.....	10
1.2 Partnerské vztahy.....	12
2. Atraktivita.....	14
2.1 Vymezení pojmu	14
2.1.1 Fyzická atraktivita	14
2.1.2 Osobní atraktivita	15
2.2 Teorie atraktivity	15
2.2.1 Model emocionálního posílení	15
2.2.2 Teorie rovnováhy.....	15
2.2.3 Teorie připisující podstatnou roli kognitivním procesům	16
2.2.4 Teorie sociální výměny	16
2.2.5 Teorie rovnosti.....	16
2.2.6 Teorie dalších autorů	16
3. Výběr partnera z pohledu evoluční psychologie	18
3.1 Přírodní a pohlavní výběr	18
3.2 Teorie rodičovských investic.....	19
3.3. Teorie sexuálních strategií.....	20
4. Konkrétní znaky mužské atraktivity.....	22
4.1 Věk	22
4.2 Tvář.....	23
4.3 Postava.....	24
4.4 Penis	26
4.5 Odoranty	27

4.6	Přístup ke zdrojům.....	28
4.7	Intelligence	29
4.8	Smysl pro humor	29
4.9	Další behaviorální charakteristiky	30
	Empirická část	32
5.	Cíl výzkumu	32
5.1	Výzkumné otázky a hypotézy	32
6.	Metodika.....	34
6.1	Výzkumný soubor	34
6.2	Měřicí nástroje.....	34
6.3	Procedura.....	35
6.4	Statistická analýza	35
6.5	Etika výzkumu.....	36
7.	Diskuze	37
8.	Závěr.....	39
	Reference	40
	Přílohy.....	54

Úvod

Mladá dospělost přináší mnoho významných změn a rozhodnutí, z nichž jedním z klíčových je volba partnera. Pro mladé ženy je proces hledání vhodného partnera často doprovázen komplexními úvahami a preferencemi, mezi nimiž hraje důležitou roli atraktivita mužů. Mužská atraktivita je tématem, které má značný vliv na partnerské vztahy a mezilidské interakce. Cílem práce je popsat a zmapovat dosavadní poznatky o tom, jaké charakteristiky vnímají mladé heterosexuální ženy jako atraktivní na mužích. Současně si kladu za cíl zasadit tuto práci do širšího kontextu studované problematiky.

V první kapitole této bakalářské práce se zaměřuji na období mladé dospělosti jako na klíčovou etapu života, během které dochází k významným změnám. Je zde popsána charakteristika tohoto období, psychologické aspekty a partnerské vztahy.

Ve druhé kapitole se zabývám samotnou definicí pojmu atraktivita, která je rozdělena na fyzickou a osobní, jelikož se jedná o multifaktoriální jev. Následují teorie atraktivity, které vysvětlují, proč se lidé vzájemně přitahují.

Ve třetí kapitole popisuji výběr partnera z pohledu evoluční psychologie, abychom lépe pochopili, ženské preference. Konkrétně budu představovat teorii přírodního a pohlavního výběru, teorii rodičovských investic a teorii sexuálních strategií, ze které poté vychází návrh výzkumu v empirické části.

V poslední kapitole literární části se zaměřím na konkrétní charakteristiky mužské atraktivity, které jsou často hodnoceny a preferovány mladými ženami při výběru partnera. Tyto charakteristiky mohou zahrnovat, jak fyzické rysy, jako je vzhled a postava, tak i osobnostní a behaviorální vlastnosti, jako je sebejistota, inteligence či smysl pro humor.

V empirické části této práce představuji návrh výzkumu, jehož cílem je zmapovat, jaké charakteristiky považují mladé heterosexuální ženy za důležité v rámci hodnocení atraktivity u mužů v krátkodobých a dlouhodobých vztazích. Tato práce by měla poskytnout ucelený pohled na problematiku mužské atraktivity z pohledu mladých žen a přispět k lepšímu porozumění partnerským preferencím v této demografické skupině.

V této práci je citováno podle citační normy APA (American Psychological Association, 2020).

Teoretická část

1. Charakteristika mladé dospělosti

Období mladé dospělosti je přechodem mezi adolescencí a plnou dospělostí. Člověk se v této etapě identifikuje s rolí dospělého, začíná být nezávislý na svých rodičích a upřesňuje si své osobní cíle. Také zde dochází k hledání partnera, což později souvisí se zakládáním vlastní rodiny. Důležitou součástí je i volba kariéry a postupné získávání odpovědnosti (Langmeier & Krejčířová, 2006).

Přestože je psychický i fyzický vývoj téměř u konce, raná dospělost s sebou přináší vrchol fyzických, sexuálních a v určitých ohledech i kognitivních schopností. Vrcholnou fyzickou formu doprovází i největší energie a nejlepší zdravotní stav (Thorová, 2015).

V publikacích je toto období datováno různě. Vágnerová (2000) i Thorová (2015) ho vymezují věkem 20–35 let. Pavel Říčan (2014) ho označuje jako dekádu života od 20 do 30 let. Různí autoři uvádějí věkové hranice, které se od sebe mohou lišit. V této práci budu pracovat s vymezením mladé dospělosti právě mezi 20. a 30. rokem života.

Dospělost není dána jen věkovou hranicí, ale jsou pro ni typické různé znaky. Například Farková (2009) uvádí tyto charakteristiky pro člověka, kterého můžeme označit jako dospělého:

- Koná nějakou produktivní práci.
- Samostatně hospodaří.
- Je schopen spolupracovat bez zbytečných konfliktů.
- S nadřízenými v práci či při studiu vyřizuje své věci samostatně.
- Má realistické plány.
- Bydlí sám.
- Volný čas je schopen trávit sám.
- Je schopen stýkat se s příslušníky opačného pohlaví bez přílišných zábran a strachu
- Cílevědomě rozšiřuje svou orientaci v prostředí.
- Aktivně se zajímá a pečuje o blaho rodiny, přátel i širšího společenství.

Jedním z hlavních kritérií dospělosti bývá označováno dosažení osobní zralosti. To bývá spojeno s přejímáním plné osobní i občanské odpovědnosti, ekonomickou nezávislostí, plně rozvinutými osobními zájmy, nalezením životního partnera, staráním se o potomky a přizpůsobením se svým stárnoucím rodičům. Dále je jedním ze základních znaků zralosti

překonání rozporů dětství a dospívání. Dosahování zralosti je hodně individuální a každému může trvat různou dobu. Člověk se v tomto období musí vypořádat s velkým množstvím nových znalostí, dovedností a vývojových úkolů (Langmeier & Krejčířová, 2006).

Tato životní fáze se v důsledku sekulárních změn prodlužuje a přechod k dospělosti nebývá tak plynulý jako tomu bývalo dříve. Významně se prodlužuje například délka studia a tím i nástup do zaměstnání. Také se oddaluje věk prvního sňatku a narození prvního dítěte. Partnerské vztahy jsou často navazovány v nižším věku a partneři spolu dlouhodobě žijí ve volném svazku. Mladí lidé díky tomu mají více času, aby dozráli a mohli převzít všechny dospělé role (Langmeier & Krejčířová, 2006). Vzhledem k tomu, že se přechod z adolescence do dospělosti natolik prodlužuje, začalo se o něm uvažovat jako o samostatném období. V roce 2000 bylo definováno americkým psychologem J. J. Arnettem jako vynořující se dospělost (*emerging adulthood*). Mladí lidé ve věku 18–25 let se často ještě necítí být dospělými, ale zároveň už se nevnímají být adolescenty. Tato etapa se vyznačuje zaměřením se na sebe (*self-focus*), zkoumáním vlastní identity, objevováním a definováním vlastního potenciálu a nestabilitou. Okolo třicátého roku (věková hranice se někdy liší) by měl být jedinec schopen přijmout roli dospělého – samostatně se rozhodovat, stát se finančně nezávislým, převzít zodpovědnost sám za sebe (Arnett, 2004).

1.1 Psychologické aspekty

V mladé dospělosti se myšlení rozvíjí hlavně vnějšími vlivy – zkušenostmi. Základní způsoby uvažování jsou již osvojené a dále se mohou rozvíjet získáváním zkušeností s různými situacemi, jejich řešením i kumulováním nových informací. Díky rostoucí zkušenosti dochází k rozvoji schopnosti zvažovat a vybírat mezi různými alternativy řešení a myšlení se tak stává integrovanější (Sternberg, 2002).

Co se týká rozumových schopností, na vyšší úrovni je fluidní inteligence, která se zlepšuje minimálně do 30 nebo 40 let, ale poté začíná její kapacita klesat. Tato inteligence slouží ke zpracovávání nových informací a manipulaci s abstraktními pojmy. Procesy zpracování informací probíhají relativně rychle a také se rozvíjí jejich různé způsoby. Také dochází ke zdokonalení formálních kognitivních kompetencí. Krystalická inteligence, která obsahuje zkušenosti a znalosti s různými způsoby interpretací problémů a řešení se rozvíjí po celou dobu mladé dospělosti. Je ovlivněna způsobem stylu života, vzděláním a získáváním praktických zkušeností. Krystalické schopnosti jsou v pozdějším věku základem trvalejší složky inteligence (Sternberg, 2002).

Kromě způsobu myšlení se mění i metakognice, která souvisí se schopností sledovat své vlastní myšlenky, postoji k vlastnímu uvažování a odhadem svých kompetencí. Mladý člověk si je více vědom svých limitů a tomu přizpůsobuje řešení problémů. Také je schopen kompromisu, který je projevem komplexnějšího uvažování a schopnosti akceptovat řešení ostatních lidí. Uvědomuje si, že vlastní názor nemusí být definitivní a je závislý na zkušenosti, znalostech a na tom, jak se mění realita (Vágnerová, 2007).

Uvažování se stává pragmatičtější. Jeho obsahem jsou hlavně praktické situace, jako je například vlastní samostatný život, profesní role nebo partnerství a další mezilidské vztahy. Znalosti a kompetence jsou prostředkem pro dosažení konkrétních cílů v těchto oblastech. Nové životní události mohou přispět ke kognitivnímu rozvoji a změnit způsob uvažování. Tím může být narození dítěte, rozpad vztahu nebo ztráta zaměstnání atd (Vágnerová, 2007).

Emoční prožívání se v tomto období stabilizuje a klesá zvýšená emoční labilita, která byla typická pro adolescenci. Celkové ladění je vyrovnanější a převážně pozitivní. I přes to je hodně jedinců, kteří mají větší sklon k anhedonii či depresi. Z adolescence přetrvává relativně vysoká pohotovost k negativním emočním prožitkům kvůli snadnému navození emocí a větší dráždivosti, ale je menší než v předchozím období. Začátek dospělosti je spojen s novými náročnými situacemi, které mohou přinášet různé emoční rozlady. Postupně jejich četnost klesá a lidé okolo 30. roku života dokážou své emoce lépe regulovat. Prožitky radosti, lásky, ale i hněvu a nenávisti bývají značně intenzivní. Naopak se smutkem a zármutkem se mladí dospělí vyrovnávají rychleji a lépe než starší dospělí. Negativní prožitky rozvíjí emoční úroveň resilience, která umožňuje zvládat zátěže se zachováním osobní integrity (Cartensen et al., 2000).

Zlepšuje se i schopnost emoční regulace, která se týká pozitivních i negativních pocitů. K objektivnějšímu posouzení vlastních pocitů pomáhá hlavně podpora jiného člověka a možnost poznání jeho způsob interpretace. Rostoucí schopnost regulace emocí se projevuje lepším ovládním svých prožitků a pocitů. Mladý člověk dokáže lépe vyhodnotit, kdy je vhodné, aby své emoce dal najevo. Ve druhé polovině mladé dospělosti se snižuje emoční sdílnost. To může být způsobeno potřebou chránit svou intimitu v situacích nejistoty (Bedford & Volling, 2004).

V citových vztazích jsou dospělí ochotnější přijmout emoční a sociální riziko. Díky tomu snadněji navazují větší množství různých vztahů, které mohou být povrchní a nestálé. Tím získávají potřebné emoční i jiné zkušenosti. Sociální interakce přináší informace o dopadu vlastních nálad a emočních projevů na druhé. Potenciální sociální partneři jsou rozděleni podle citového přínosu, potenciálu pro budoucí kontakt a podle toho, jakou zkušenost mohou přinést.

Lidé v první polovině mladé dospělosti mají hodně přátel, kteří plní orientační funkci. Jsou otevření a komunikativní. V druhé polovině se sociální síť redukuje, ale narůstá její kvalita. Vztahy jsou hlubší, trvalejší a přinášejí více uspokojení (Cartensen, 1992; Cartensen, 1995; Cartensen et al., 1999; Cartensen et al., 2000; Whitbourne & Whitbourne, 2010).

1.2 Partnerské vztahy

Partnerství a navazování vztahů je jedno z hlavních témat celé mladé dospělosti. Toto období i bývá označováno jako fáze intimity, jejímž cílem je vytvoření důvěrného, spolehlivého a stabilního vztahu. Ten pak má sloužit jako zdroj bezpečí a citové jistoty. Snaha vytvořit takové pouto, které se může stát základem budoucího manželství a rodiny, může stát dospělého člověka značné úsilí (Vágnerová, 2007). V periodizaci lidského vývoje je podle Erika H. Eriksona (2002) intimita a vytvoření blízkého a emočně naplněného vztahu základním vývojovým úkolem. Pokud k tomu nedojde, objevuje se izolace.

Intimita pochází z latinského slova „intimus“, které znamená vnitřní, skrytý před zraky jiných. Slaměník (2011, str. 88) ji definuje takto: „*Intimita je interaktivní proces, který začíná tehdy, když jedinec vyjádří o sobě samém relevantní pocity, mínění a osobní informace jiné osobě. Sebevýjádření může být verbální nebo neverbální, implicitní nebo explicitní, významové nebo behaviorální; všechna tato sdělení zároveň vyjadřují emoce druhé osobě.*“ Budování intimity je postupné a prohlubuje se s trváním vztahu. Díky tomu dochází k větší tělesné i psychické blízkosti, důvěře a poznání toho druhého. K prohlubování dochází pomocí vzájemného sebeodhalování, které zahrnuje verbální komunikaci i sdílení společných prožitků. Ve velmi těsných vztazích si lidé odkrývají své emoce, které se vztahují nejen ke společně prožívaným situacím, ale jsou také výrazem vřelého vztahu k druhé osobě. Vysoká míra intimity je jedním z faktorů spokojenosti ve vztahu. Její nedostatek může být přijímán velmi negativně, a to hlavně v situacích, když její projevy nejsou opětovány. Zároveň nedostatek osobní intimity nebrání intimitě tělesné, což může být v případech náhodného setkání či krátkodobého vztahu, kdy dochází k pohlavnímu styku (Slaměník, 2011).

Nejdůležitější variantou intimního vztahu je partnerství, které v mladé dospělosti může pozitivně přispět k završení rozvoje vlastní identity. Pro mladého dospělého je partnerský vztah důležitým nástrojem osobního rozvoje. Pomocí něj dochází k pochopení sama sebe i k realizaci vlastního potenciálu. Jedinec prostřednictvím hlubší vazby rozvíjí intimní oblast lidské osobnosti (Vágnerová 2007). Výsledky výzkumů ukazují, že vážný partnerský vztah je prostředkem procesu zrání osobnosti. Nezávisle na jeho délce, věku nebo pohlaví zvyšuje

extraverzi a svědomitost a snižuje neuroticismus a plachost. Zároveň autoři zmiňují, že mnohem častější a silnější je vliv osobnosti na změny ve vztazích, než vliv vztahů na změny v osobnosti (Neyer & Asendorpf, 2001; Neyer & Lehnhart, 2007).

V mladé dospělosti se často jedinci snaží skloubit dohromady osobní, romantický a profesní život, což může být jedním z důvodů opožděného vstupu do dlouhodobých stabilních vztahů (Shulman & Connolly, 2013). Toto období je charakterizováno vztahy s různou mírou závazku, intenzity a intimity (Cohen et al., 2003). Často se setkáváme i se záměrnou volbou různých nezávazných vztahů, kterou může být například sex na jednu noc, přátelství s výhodami nebo příležitostné randění (Katz & Schneider, 2013; Paul et al., 2000, Puentes et al., 2008).

Partnerské vztahy mají velký vliv na fyzické i duševní zdraví s ohledem na jejich kvalitu a stav. Kvalitnější vztahy přinášejí větší úroveň pohody (well-being), což může zvýšit celkovou spokojenost a fungování vztahu. Nejdůležitějším aspektem spokojenosti je dle tvrzení mnoha párů láska, ale výzkumy ukazují, že rozhodující je i podpora, intimita, přátelství, sexuální spokojenost a vzájemná náklonnost (Kansky, 2018). Významnou roli vztahu na duševní pohodu potvrzuje i výzkum Londero-Santosové a jejích kolegů (2021). Tvrdí, že je důležité kultivovat zdravé a spokojené romantické vztahy k tomu, abychom žili šťastnější a spokojenější život. Na druhou stranu nespokojené a problematické vztahy jsou spojeny s vyšší pravděpodobností úzkostných poruch, užíváním návykových látek (Whisman, 2007), sebevražednými myšlenkami a pokusy (Robustelli et al., 2015), poruchami příjmu potravy (Arcelus et al., 2012) a poruchami osobnosti (South et al., 2008).

Výběr partnera je v dospělosti daleko komplexnější, než tomu bylo v období adolescence. V první řadě jedinec hledá někoho, kdo odpovídá jeho očekávání a kdo by satureoval jeho potřeby. Představa ideálního partnera je ovlivněna například sebehodnocením, oceněním vlastních možností nebo vychází i z hodnot významných pro danou osobu. Na výběr budoucího partnera má vliv mnoho různých faktorů. Může se jednat o sociokulturně podmíněné normy, nebo individuální preference, které si člověk utváří během celého života. Podstatnou roli může mít i původní rodina, ve které vyrůstáme. Člověk si vybírá partnera s určitými projevy chování na základě zkušeností se vztahem svých rodičů. Vědomě i nevědomě může preferovat charakteristiky, které jsou podobné, nebo úplně odlišené od rodičů (Vágnerová 2007). Dalším významným faktorem je atraktivita, která ovlivňuje celou řadu sociálních aktivit a nejvýznamněji se uplatňuje právě při výběru partnera (Blažek & Trnka, 2009).

2. Atraktivita

2.1 Vymezení pojmu

Atraktivita pochází z latinského slova „atrahere“, které znamená přitažlivý, lákavý nebo zajímavý (Kábrt & Kábrt jr., 2001). Hewstone a Stroebe (2006) přitažlivost (attraction) definují jako: „*pozitivní pocity směřované k druhému jedinci včetně tendence vyhledávat jeho přítomnost*“. Další definicí může být i to, že jde o „*blíže nespecifikovanou vlastnost, jíž jsou k sobě dvě osoby přitahovány*“ (Hartl a Hartlová, 2000, str. 61). Vztahuje se k jedinci nebo skupině osob, jejichž vlastnosti jsou pro ostatní zdrojem odměn. Jejím opakem je neatraktivita, která způsobuje, že nás druzí lidé odpuzují. Původně byla zkoumána metodou sociometrie, kde byla formou oblíbenosti člena malá sociální skupina. Rozlišujeme dva druhy atraktivity – fyzickou a osobní (Slaměnik & Výrost, 2008).

2.1.1 Fyzická atraktivita

Fyzická atraktivita je dána charakteristikami, jako je výška postavy, hmotnost, barva vlasů a pleti, rysy obličeje, věkem nebo poměrem pasu a boků. V každé kultuře můžeme najít různý ideál krásy, který sdílí většina jedinců. Mimo to má každý člověk vytvořen svůj obraz pro to, co mu přijde atraktivní a co preferuje. Fyzický vzhled má důležitou roli v navazování sociálních kontaktů a v utváření prvního dojmu. Výzkumy potvrzují, že lidé více touží po osobách, které jsou fyzicky atraktivní a mají snahu s nimi iniciovat další vzájemné interakce (Slaměnik & Výrost, 2008).

Ve většině kultur se objevuje tendence hodnotit stejné chování pozitivněji u těch jedinců, kteří jsou fyzicky atraktivnější oproti těm méně atraktivním. Ve společnosti jsou oblíbenější a považují je za dominantní, inteligentní a sociálně zdatné. Také jsou hodnoceni jako šťastnější a psychicky vyrovnanější. Okolí se k těmto lidem často chová shovívavěji a připisuje jim pozitivnější vlastnosti (Zebrowitz & Lee, 1999).

U zaměstnavatelů mají fyzicky atraktivnější jedinci větší šanci, že budou pozváni na pohovor. Zaměstnavatelé, kteří diskriminují neatraktivní uchazeče kvůli tomu mohou přijít o budoucí kvalitní zaměstnance. Tomuto zkreslení se může předejít například tím, že životopisy budou co nejvíce anonymní, nebude vyžadována fotografie uchazeče a úvodní pohovor bude probíhat spíše telefonicky než osobně (Shtudiner, 2020). Vzhled může být výhodou i v následném profesním růstu. Studie (Hochschild & Borch, 2011) ukázala, že námořníci, kteří

byli atraktivnější oproti svým kolegům, byli hodnoceni jako více inteligentní a byli jim připisovány dobré vlastnosti. Tito muži poté rychleji dosahovali vyšších hodnotí.

2.1.2 Osobní atraktivita

Zatímco fyzická atraktivita usnadňuje zavazování kontaktů, osobní má důležitější roli pro jejich trvání. Opakovaná setkání postupně odhalují, nakolik jsou přitažlivé osobnostní vlastnosti, názory či postoje. U fyzicky atraktivních lidí může hlubší poznání těchto a dalších charakteristik způsobit i zklamání, a naopak u méně atraktivních jedinců mohou být odhaleny vysoce žádané vlastnosti. Pro dlouhodobé přátelské a partnerské vztahy bývají nejdůležitější oblasti společného zájmu. Osobní atraktivita může zahrnovat osobní vlastnosti, přesvědčení, názory, sympatie a někdy i socioekonomický status (Slaměnik & Výrost, 2008). Někdy se tento druh atraktivity označuje pojmem „charisma“, což je schopnost člověka působit a zaujmout ostatní jedince jen na základě svých názorů, přesvědčení a způsobu komunikace (Hartl & Hartlová, 2010).

2.2 Teorie atraktivity

Teorie atraktivity se hlavně zaměřují na otázku, proč se vzájemně přitahují lidé, kteří jsou podobně atraktivní po fyzické i osobní stránce. Dále pak zjišťují, jestli se v mezilidském vztahu mohou přitahovat protiklady (Slaměnik & Výrost, 2008).

2.2.1 Model emocionálního posílení

Tento model považuje za atraktivní podobnost postojů. Interpersonální atraktivita vychází z toho, že lidé, kteří jsou si vzájemně podobní vyvolávají kladné pocity. Odlišní zase pocity záporné, které ovlivňují smýšlení o sobě samém a svém nahlížení na svět. Pochvala či uznání od jiné osoby je brána jako odměna, což posiluje atraktivitu. Nesouhlas či odmítnutí vedou k vyhýbání se druhému. Za atraktivní považujeme ty, kteří v nás vyvolávají příjemné pocity (Byrne, 1971).

2.2.2 Teorie rovnováhy

Pro vzájemnou atraktivitu je nejen důležitý vztah dvou osob, ale i vztah k dalšímu objektu, čímž například mohou být jiní lidé, víra, názory či cíle. Rozdílné přístupy k důležitým

záležitostem mohou vést k nerovnovážnému stavu, který podstatně snižuje vzájemnou atraktivitu (Heider, 1958).

2.2.3 Teorie připisující podstatnou roli kognitivním procesům

U této teorie podle Kaplana a Andersona (1973) hraje největší roli hodnocení vlastností či postojů jiné osoby. To probíhá tak, že člověk srovnává s ostatními své vlastnosti, postoje a názory, které považuje za správné a podle nich má tendenci hodnotit jiného člověka. Nejvýznamnější jsou v tomto procesu centrální postoje. Atraktivita je zde primárně determinována výsledkem kognitivních procesů a až poté přichází emocionální reakce.

2.2.4 Teorie sociální výměny

Podle Thibauta a Kelleyho (1959) člověk srovnává průměrnou hodnotu uspokojení s možností lepších nebo horších alternativ vztahu. Pokud u jedince nedochází ani k průměrné hodnotě uspokojení, ale nenachází lepší alternativu, ve vztahu zůstává. V situaci, kdy se lepší alternativa objeví, stává se nový potenciální partner atraktivnějším.

2.2.5 Teorie rovnosti

Tato teorie rozvíjí teorii sociální výměny. Popisuje, že pro lidi ve vztahu není důležité jen vlastní uspokojení, které je pro ně ziskem a odměnou, ale i poskytování takových odměn svým partnerům. Tyto rovnocenné vztahy jsou hodnoceny jako šťastné a stabilní. Pokud dochází k tomu, že jeden partner dostává více odměn při menších nákladech, nebo jsou získané odměny menší než vynaložené náklady, dochází ke ztrátě vzájemné atraktivity (Walster a kol., 1978).

2.2.6 Teorie dalších autorů

Lott a Lottová (1968) říkají, že atraktivita je výsledkem posilování. Uskutečnili výzkum, kde měli učitelé odměňovat, trestat nebo ignorovat děti, které potom měly za úkol hodnotit své spolužáky. Skupina dětí, které byly odměňovány vnímaly spolužáky pozitivněji než ostatní, protože je měly spjatý s příjemnou událostí. Autoři přicházejí se závěrem, že máme rádi lidi, kteří nám přinášejí nějakou odměnu a nemáme rádi ty, kteří jsou spojeni s negativní zkušeností.

Griffith a Veitch (1971) také popisují, že na atraktivitu mohou mít vliv okolnosti setkání, obzvlášť pokud je druhá osoba spojena s nepříjemnými zážitky. Jejich respondenti, kteří se poprvé setkali v přeplněné a horké místnosti potom uváděli, že k ostatním cítí averzi i přes to, že měli podobné vlastnosti a postoje.

Podle Bannistera a Fransella (1974) si lidé vybírají přátele, kteří mají podobný pohled na svět. Díky tomu je komunikace mezi nimi snadnější a je větší pravděpodobnost, že se dočkají pozitivní zpětné vazby. Ta potom může vést k pozvednutí sebevědomí.

3. Výběr partnera z pohledu evoluční psychologie

Abychom lépe pochopili, které charakteristiky a vlastnosti hodnotí heterosexuální ženy jako atraktivní na mužích, podíváme se v této kapitole na to, jak z evolučního hlediska probíhá výběr partnera. Konkrétně půjde o základní teorie a sexuální/párovací strategie, které považují preference za vzniklé v důsledku evolučních procesů.

Evoluční psychologie studuje lidské adaptace v širokých psychologických perspektivách a její základní disciplínou je kognitivní psychologie. Podle Barretta a kolektivu (2007, str. 38) si klade za cíl: „*identifikovat selekční tlaky, které tvarovaly lidskou psýché v průběhu evoluce, a pak testovat, zda naše psychologické mechanismy vůbec ukazují znaky, které by se daly očekávat, pokud by byly vytvořeny k řešení partikulárních adaptivních problémů (např. výběr partnera nebo rozpoznání podvodníka)*“. Evoluční psychologie pracuje s velkým množstvím metod a nevychází pouze z jednoho metodologického přístupu. Vzhledem k tomu, že není možné se vrátit v čase a pozorovat, jak žili naši předci, výzkumníci testují své hypotézy na základě vodítek a důkazů (Clegg, 2007). Tento způsob je někdy nazývaný jako zpětné inženýrství. Je založen na komparativní metodě, kdy jsou lidé srovnáváni s příbuznými primáty, kterými mohou být například šimpanzi. Další informace také přináší studium společností lovců a sběračů. Pro výzkumníky jsou podstatné i mezikulturní studie. Ty vychází z předpokladu, že chování a preference, které jsou stejné v mnoha kulturách, bývají vrozeným mechanismem, který je geneticky předáván z rodiče na potomka (Willerton, 2012). Takovéto univerzální preferenci se například věnuje Buss (1989), který zkoumal věkový rozdíl mezi muži a ženami. V této studii došel k závěru, že muži univerzálně preferují mladší ženy, což je dáno tím, že mladý věk je u žen spojen s plodností.

3.1 Přírodní a pohlavní výběr

Dle Darwinova přírodního výběru (1859) se příslušníci daného druhu liší vzhledem (tzv. morfologií) a chováním. Příslušníci spolu soupeří o přežití v přístupu k teritoriu, materiálním zdrojům, partnerům a mají snahu se vyhnout predátorům. V tom jim mohou pomoci různé odlišné znaky v chování a morfologii, kterými nedisponují jejich soupeři. Odlišnosti, které jedincům přináší výhody zvyšují jejich šanci na přežití. Přírodním výběrem se tedy myslí proces, kdy se specifická odchylka zvyšující šanci na přežití předá geneticky na potomky, kteří ji poté mohou zdědit. Postupem času pak většina členů druhu získává daný rys či projev chování.

Darwin (1871) později došel k závěru, že mimo přírodního výběru existuje i výběr pohlavní. Ten vysvětluje, proč druhy v přírodě disponují znaky, které pro ně mohou závažně ohrozit jejich šanci na přežití. Takovými znaky může být například velký okázalý paví ocas nebo velké parohy u jelenovitých. Pozorování ukázalo, že samice při výběru partnera více upřednostňují jedince s těmito výraznými znaky. Darwin proto předpokládal, že se tyto rysy vyvinuly, aby byly výhodou v souvislosti s rozmnožováním. Větší reprodukční úspěch poté zajistí přenos těchto rysů v populaci (Barret et al., 2007).

Pohlavní výběr se dělí na vnitropohlavní výběr (*intrasexual selection*) a mezipohlavní výběr (*intersexual selection*). K intrasexuálnímu výběru dochází v momentě, kdy příslušníci jednoho pohlaví (obvykle mužského) mezi sebou bojují o přízeň zástupců druhého pohlaví. Charakteristiky, které zvyšují šanci na výhru a překonání soupeře, což může být například větší a těžší tělo, jsou poté pravděpodobněji předávány potomkům. Na druhé straně k intersexuálnímu výběru dochází ve chvíli, kdy si příslušníci stejného pohlaví (obvykle ženského) vybírají partnery opačného pohlaví. Tento výběr se někdy označuje jako „samičí“. Samice preferují na svém protějšku takové znaky, které jejím potomkům zajistí kvalitní geny nebo výchovu. Může se jednat například o zdravý vzhled nebo o zdroje, které může samec nabídnout (Willerton, 2012). Toto dokazují různé výzkumy živočišných druhů. Různé druhy ptáků a hmyzu si vybírají své protějšky na základě toho, jak jsou schopni jim zajistit potravu (Thornhill, 1976). Jedním z takových druhů je štír japonský, jehož samci mezi sebou bojují o potravu, kterou poté dávají samičkám jako svatební dar (Ishihara & Miyatake, 2022).

Studium pohlavního výběru nám umožňuje lépe porozumět, proč jsou určité tělesné rysy považovány za atraktivní. Výzkumy ohledně volby partnera došly k pozoruhodně konzistentním zjištěním týkajícím se faktorů, které jsou považovány za žádoucí u potenciálních partnerů. Mezi zásadní faktory se řadily například výška a hmotnost, sociální dovednost, smysl pro humor, osobnost a příjmy či status (Willerton, 2012). Konkrétním charakteristikám, které jsou pro ženy atraktivní, se bude věnovat poslední kapitola této práce.

3.2 Teorie rodičovských investic

Další podstatnou teorií, která z evolučního hlediska souvisí s výběrem partnera je teorie rodičovských investic (Trivers, 1972). Rodičovská investice označuje vklad do konkrétního potomka na úkor schopnosti investovat do dalších potomků. Tímto způsobem se zvyšují šance vybraného potomka na přežití a také předávání genetického materiálu do dalších generací. Tyto investice se mohou rozdělit na rodičovské úsilí, kterým může být myšlena přímo výchova

narozeného potomka nebo na samotný pohlavní styk. Tato teorie pracuje s předpokladem, že pohlaví, které do potomka dává víc investic, by si mělo svého partnera pečlivě vybírat. Naopak pohlaví, které investuje méně, by mělo při výběru partnera bojovat s ostatními příslušníky svého pohlaví.

U lidského druhu jsou muži tím pohlavím, které do potomka investuje méně. To je dáno tím, že mají k dispozici velké množství pohlavních buněk a zároveň jejich plodnost přetrvává po celý jejich život. Mužská investice začíná kopulací, která je časově i energeticky nenáročná a jediné omezení, které se týká počtu potomků je dostupnost sexuálních partnerek. Z pohledu evoluce je pro muže zásadním cílem zplodit co nejvíce potomků, tudíž hlavním kritériem pro výběr partnerky je plodnost (Trivers, 1972).

Ženské investice jsou naopak o dost vyšší, protože jejich plodnost je časově omezena a mají k dispozici jen jednu pohlavní buňku za měsíc. Počet potenciálních potomků je z tohoto důvodu značně omezen. Po následném početí žena musí plod asi po dobu čtyřiceti týdnů odnést a vyživovat z vlastních zásob. Poté přichází porod, který ji teoreticky může stát i vlastní život. Pro zajištění přežití svého potomka se poté musí následující roky věnovat jeho výchově a obživě. Šanci na přežití může zvýšit tím, že si při výběru partnera vybere takového, který má kvalitní geny a který jí pomůže s výchovou, získáním potřebných zdrojů a bude chránit rodinu (Trivers, 1972).

Tuto teorii podpořily i další studie zabývající se ostatními živočišnými druhy a jejich vzorci chování během páření, kde můžeme vidět různé příklady samčí soutěživosti a samičí vybíravosti. Zároveň je důležité dodat, že způsob výběru partnera není podmíněn biologickým pohlavím, ale právě rozsahem rodičovských investic. Konkrétní příklad můžeme vidět u panamské žaby zelené, jejíž samci investují do vývoje potomků víc než samice a jsou vybíraví. Samice tohoto druhu o samce soupeří (Willerton, 2012).

3.3. Teorie sexuálních strategií

Teorie autorů Busse a Schmitta (1993) je rozšířením teorie rodičovských investic. Souhlasí se základním předpokladem, který poukazuje na to, že během evoluce muži a ženy řešili jiné problémy ohledně plození potomků. Tato teorie rozlišuje strategie v závislosti na pohlaví a délce navazování vztahu. Jedinci navazují krátkodobé vztahy, které mohou mít většinou podobu jednorázového sexuálního kontaktu či nezávazného vztahu (Scelza, 2011) a dlouhodobé vztahy. Ty jsou typické delšími námluvami a závazkem vůči partnerovi/ce. Mužské pohlaví obecně investuje více času do krátkodobých vztahů. Z hlediska tohoto aspektu lze

plození potomků popsat jako sérii strategií, které mohou být vnímány jako různé způsoby dosahování cílů a řešení problémů, jejichž hlavním cílem je reprodukční úspěch (Buss & Schmidt, 1993, Buss & Schmitt, 2016).

Krátkodobé vztahy mohou být pro muže z reprodukčního hlediska velkou výhodou, protože díky nim zvyšují svou šanci na zplození více potomků a předání svých genů. Zároveň se s těmito vztahy pojí určitá rizika a náklady. Může jít například o pohlavně přenosné choroby, nebo o pověst přelétavého muže, která může další ženy odradit od navázání sexuálního kontaktu. Muži při hledání partnerky pro krátkodobý vztah hlavně posuzují její dostupnost a plodnost. Pro ženy je krátkodobá strategie značně rizikovější, ať už jde o získání špatné pověsti, která může snížit pravděpodobnost navázání dlouhodobého vztahu, nebo špatné posouzení kvality partnera, se kterým zplodí své potomky, v případě, kdyby vztah přešel v dlouhodobý. Ženy krátkodobou strategií využívají hlavně jako nástroj pro získání dlouhodobého partnera. Konkrétně autoři navrhli čtyři možné evoluční funkce této sexuální strategie. Jedná se o získání okamžitých zdrojů, dobré geny, vyhodnocování krátkodobých partnerů z hlediska dlouhodobých možností a střídání partnerů. Také si například tímto způsobem mohou zjistit, jaká je jejich vlastní hodnota na pomyslném partnerském trhu (Buss & Schmitt, 1993, Buss & Schmitt, 2016, Buss & Schmitt, 2019). Pro ženu, která nehledá dlouhodobého partnera může být z hlediska atraktivity vzhled daleko důležitějším faktorem, než je například sociální status a další, které značí mužský přístup ke zdrojům (Weiss, 2009). To potvrzuje i novější výzkum Garzy a Byrd-Cravenové (2021), kteří zjistili, že ženy v krátkodobých vztazích preferují fyzickou přitažlivost, aby usnadnily získání dobrých genů.

Dlouhodobého partnera si obě pohlaví musí vybírat opravdu pečlivě. U mužů hrozí riziko nejistoty ohledně otcovství a investice do cizího potomka by pro ně z evolučního hlediska představovala katastrofu. Je pro ně tedy důležité vybrat si partnerku, která bude věrná a bude disponovat kvalitními rodičovskými dovednostmi, které by mohly následně zajistit přežití potomků. Ženy si také musí najít kvalitního partnera s dobrými geny, který ochotně zajistí všechny potřebné zdroje pro přežití, protože jinak riskují, že všechny náklady spojené s péčí a zajištěním přežití potomka budou muset vzít na sebe. Pro obě pohlaví jsou důležité nejen charakteristiky, které jsou výhodné z hlediska evoluce, ale i ty „sociální“, což může být například sdílení zájmů a vstřícnost (Buss & Schmitt, 1993).

4. Konkrétní znaky mužské atraktivity

Z dostupných studií je patrné, že atraktivita je jak u mužů, tak i u žen závislá na různých behaviorálních a vzhledových charakteristikách. Pro muže jsou jedny z nejdůležitějších charakteristik ty, které souvisí s fertilitou a pro ženy ty, které signalizují přístup ke zdrojům a ochotu se o tyto zdroje dělit (Weiss, 2009). Obě pohlaví vyhodnocují vzájemnou atraktivitu odlišným způsobem. Muži mají schopnost rychle posoudit, zda ženu považují za atraktivní a jejich rozhodnutí jsou konzistentní. Na druhé straně ženy potřebují k vyhodnocení mužské atraktivity daleko víc času, protože nekladou důraz jen na fyzickou atraktivitu, ale jejich posouzení je ovlivněno dalšími charakteristikami, kterými může být například socioekonomický status. Výsledkem toho je, že jejich rozhodnutí bývají méně konzistentní (Hakim, 2011). V této kapitole budou podrobněji popsány konkrétní charakteristiky a faktory určující mužskou atraktivitu z pohledu heterosexuálních žen.

4.1 Věk

Pro ženy, na rozdíl od mužů není faktor věku tak zásadním kritériem. To může být vysvětleno tím, že fertilitní období ženy je omezeno na poměrně krátkou dobu, ale u mužů tomu tak není a jejich plodnost se většinou nesnižuje ani ve vyšším věku (Weiss, 2009). Buss (1989) ve svém výzkumu, který dělal na různých 37 kulturách zjistil, že ženy preferují muže, kteří jsou o něco starší než ony samy napříč všemi kulturami. Vyšší věk se často pojí s vyšším postavením v sociální hierarchii, většími materiálními prostředky a výhodnějším přístupem ke zdrojům. S postupujícím věkem se také muži stávají stabilnějšími, spolehlivějšími a lze lépe předpovídat jejich kariérní i osobnostní rozvoj (Buss, 2009, Weiss, 2009). Data z online seznamovacího portálu také potvrzují, že ženy kontaktují o něco starší nebo stejně staré muže. Autoři udávají, že ženy nedělají významné rozdíly mezi muži, kteří jsou stejně staří a těmi, kteří jsou o 5-9 let starší. Avšak o muže, kteří jsou o více než deset let starší i mladší jeví menší zájem. Není však zcela zřejmé, jestli ženy preferují partnera ve stejném nebo vyšším věku nebo zda mladší muže nekontaktují, protože se domnívají, že u nich nemají šanci (Hitsch et al., 2010). Další studie, která probíhala v rámci online prostředí zkoumala 14 různých kultur a idealizovaný věk, který si obě pohlaví přejí při zvažování vážného vztahu. Výsledky ukázaly, že u mužů se s postupujícím věkem zvětšuje rozdíl mezi jejich věkem a preferovaným věkem partnerky. U žen se výsledky shodovaly i s výše zmiňovanými studiemi, tudíž preferovaly muže stejně staré nebo o něco starší (Dunn et al., 2010). Podle Alleyové (1993) ženy hodnotí muže jako nejvíc fyzicky atraktivní ve věku 30-45 let.

4.2 Tvář

První věc, kterou při vnímání tváře posuzujeme je to, zda se nám líbí, přitahuje nás, nebo naopak nás nijak nezaujme, či se nám vůbec nelíbí. Za všeobecně přitažlivé znaky jsou považovány ty, které symbolizují mládí a zdraví. Například se může jednat o hebkou, čistou kůži a absenci zánětů či různých boláků (Blažek, 2009). Mezi nejvýznamnější znaky určující atraktivitu tváře patří symetrie, průměrovost a pohlavní dimorfismus (maskulinita a femininita) (Rhodes, 2006).

Atraktivita obličeje je často spojována se symetrií, přičemž symetrické tváře jsou obvykle považovány za přitažlivější. Naopak, vyšší míra asymetrie obličeje často vede k vnímání tváře jako méně atraktivní. Tento trend potvrzuje pozitivní korelaci mezi symetrií a atraktivitou obličeje, a to jak u žen, tak u mužů (Blažek, 2011). Preference pro bilaterální symetrii se vysvětluje z pohledu evoluční psychologie v kontextu pohlavního výběru, kdy symetrie je indikátorem stability ve vývoji a genetické i fenotypové kvality jedince (Thornhill & Gangestad, 1999, Rhodes et al., 2001).

Dalším důležitým znakem je průměrovost tváře, která vyjadřuje, do jaké míry se daný obličej podobá průměrnému obličejí v dané populaci (Little, 2014). Jako první si tohoto jevu všiml Francis Galton v polovině 19. století, když se snažil pomocí kompozitních fotografií obličejů, vytvořených překrytím různých fotografií přes sebe určit charakteristické znaky zločinců. Náhodou zjistil, že výsledně vytvořená tvář byla daleko atraktivnější než tváře jednotlivců (Galton, 1879). Galtonova zjištění podpořila i pozdější studie Langloisové a Roggmanové (1990), kdy kompozitní snímky studentů byly hodnoceny jako atraktivnější než snímky jedinců a zároveň atraktivita výsledného kompozitu se zvyšovala s každým přidáním dalšího snímku.

Významnou roli při hodnocení atraktivity také hraje pohlavní dimorfismus. Jedná se o rozdíly mezi pohlavími, které vznikají hlavně vlivem různých hormonů v dospívání. Konkrétně testosteronu u mužů a estrogenu u žen. Vzhledem k období, ve kterém se pohlavní dimorfismus prohlubuje, tak tyto znaky signalizují pohlavní zralost a reprodukční potenciál (Komori et al., 2009, Little, 2014, Rhodes, 2006). Mezi charakteristiky, které se významně liší mezi mužským a ženským obličejem, patří rozdíly v šířce nosu a čela, výšce horního rtu a délce nosního hřbetu. Mužské obličeje jsou obecně větší s širší čelistí, mají vystouplejší nos se širokou špičkou a výraznější nadočnicové oblouky (Bannister et al., 2022; Whitehouse et al., 2015). Výzkumy přinášejí různé pohledy na ženskou preferenci znaků pohlavního dimorfismu. Některé studie přišly s výsledky, že ženy silně preferují maskulinní tváře (Johnston et al., 2001; Scheib et al.,

1999), ale jiné naopak mluví o tom, že ženy preferují spíše femininní znaky (Perret et al, 1998; Rhodes et al., 2000). Výzkum dělaný na populaci z různých pěti zemí zjistil, že pouze v České republice a Kolumbii přijdou ženám atraktivní muži s maskulinními znaky a upozorňuje, že by další studie měly používat vzorky z více populací (Fiala et al., 2021). Tento nesoulad může být vysvětlen například tím, že maskulinní znaky mohou být spojovány s kladnými vlastnostmi jako je například zdraví, ale také s těmi negativními jako je agresivita, dominance či sklony k nevěře (Perret et al, 1998; Swaddle & Reiersen, 2002). Welling a jeho kolegové (2008) tvrdí, že ženy vnímají muže s maskulinními znaky jako horší rodiče než ty, kteří mají znaky femininní. Ty naopak vnímají jako vřelé, skromné a přisuzují jim dobré rodičovské předpoklady.

Vousy bývají u mužů jeden z nejvýraznějších projevů pohlavního dimorfismu. Zároveň se u nich kromě vousatosti objevuje obecně větší porost těla (Dickson et al., 2005). Ženské preference ohledně vousů nejsou jednoznačné. Některé výzkumy naznačují, že ženy upřednostňují muže s výraznými vousy (Dixson & Rantala, 2016; Janif et al., 2014). Další přicházejí s výsledky, že ženy považují jako atraktivní hladce oholené tváře a výrazné vousy jsou pro ně méně atraktivní (Neave & Shields, 2008). U dlouhodobých vztahů je preference pro mužské vousy silnější než u těch krátkodobých, což může být dáno tím, že ženy spojují vousy s vyšším sociálním statutem, lepšími rodičovskými dovednostmi a vyšším věkem (Dixson & Brooks, 2013; Dixson et al., 2019; Stower et al., 2019; Reed & Blunk, 1990).

4.3 Postava

Tělesná výška slouží jako relativní indikátor zdravého vývoje a je estetickým znakem jak pro ženy, tak pro muže. U mužů představuje indikátor interpersonální dominance a je prvním aspektem, kterého si žena všimne a který hodnotí. Výška je důležitou charakteristikou při určování atraktivity (Ridley, 2007). Ženy obecně preferují větší výškový rozdíl mezi sebou a svým partnerem. To je ještě patrnější při zkoumání spokojenosti se skutečnou výškou partnera. Dle výzkumu ženy preferují, když je jejich partner o dvacet jedna centimetrů vyšší, zatímco muži preferují, když je jejich partnerka o osm centimetrů nižší (Stulp et al., 2013). Studie, ve které účastníci speed datingu hodnotili různé charakteristiky týkající se fyzické přitažlivosti, obě pohlaví preferovala vyšší jedince (Sidari et al., 2021). V další studii probandi vybírali z obrázků různě vysokých siluet a uváděli své preference. Muži i ženy volili partnery s podobnou výškou jako mají oni sami. Dále chtěli partnery vyšší, než je průměr (Courtiol et al., 2010). Závěry práce Salské a kolektivu (2008) naznačují, že muži, které ženy považují za

nejatraktivnější, mají buď stejnou výšku jako průměr populace, nebo jsou vyšší. Naopak velmi vysokí muži nebyli považováni za atraktivní a muži pod průměrem byli hodnoceni jako nejméně atraktivní. Nejnížší muž, kterého ženy stále ještě hodnotily jako atraktivního, měl jen o málo nižší výšku, než je průměr populace. Ženy upřednostňovaly vztahy, kde byly nižší než jejich partner, a většina dotázaných žen uvedla, že i ten nejmenší muž, se kterým by chtěly být, by musel být vyšší než ony samy.

Co se týká tvaru postavy, ženy preferují hlavně mužské postavy s horní polovinou těla ve tvaru "V", což jsou široká ramena a průměrně široký pas (Lavrakas, 1975). To potvrzuje i pozdější studie Furnhama a Nordlinga (1998), kde ženy také hodnotily tvar postavy "V" jako nejatraktivnější a tvar postavy "A", s úzkými rameny a širšími boky jako nejméně atraktivní. Muži s tímto typem postavy často uvádějí vyšší počty sexuálních partnerek a jsou dokonce častěji zapojeni do mimopárových sexuálních aktivit (Hughes & Galup, 2003). To potvrzují i další studie. Například Frederick a Halseton (2007) přišli s výsledky, že muži s vyvinutější svalovou hmotou často uvádějí vyšší počet sexuálních partnerek. Dále atleti uvádí až dvojnásobný počet sexuálních partnerů než neatleti (Faurie et al., 2002; Honekopp et al., 2007).

Mužská postava může být klasifikovaná podle různých somatotypů (Sheldon et. al., 1970). Ženám připadají nejvíce atraktivní mezomorfní (svalnaté) a průměrné somatotypy mužů. Následují ektomorfní (štíhlé) a jako nejméně atraktivní hodnotí endomorfní (silně stavěný) somatotyp (Dixson et al., 2010). Volba preferovaného somatotypu může být ovlivněna různými mezikulturními rozdíly. Bylo zjištěno, že pro lidi ze zemí s nižším socioekonomickým statutem jsou obézní postavy hodnoceny jako atraktivnější ve srovnání se štíhlými postavami, což se liší od trendu v zemích a kulturách s vyšším socioekonomickým statutem. V chudších zemích může být obezita brána jako znak úspěchu a vyššího ekonomického postavení (Furnham & Nordling, 1998). Podle studií provedených Littlem a kolegy (2007) a Frederickem a Haseltonem (2007) je rozvinutá svalová hmota pro ženy přitažlivější, pokud hledají krátkodobý vztah. Pravděpodobně je to dáno tím, že za těchto okolností ženy kladou menší důraz na sociální aspekty mužství. Dále bylo zjištěno, že muži s vyvinutou svalovou hmotou přitahují více ženy se zvýšenou fyzickou kondicí, což podporuje teorii homogamie – tendenci volit si partnery na základě podobných fyzických charakteristik.

V experimentu Sella a jeho kolegů (2017) byla zkoumána role fyzické síly v hodnocení tělesné atraktivity mužů z hlediska evoluční psychologie. Probandům byly prezentovány tři sady fotografií mužských těl, a ti buď hodnotili jejich fyzickou sílu, nebo jejich atraktivitu. Výsledky ukázaly, že hodnocení fyzické síly mělo větší vliv na tělesnou atraktivitu mužů než jiné faktory. Analýzy dále prokázaly, že výška a štíhlost měly také významný vliv na vnímání

tělesné atraktivity a společně s hodnocením fyzické síly tvořily až 80 % celkového hodnocení atraktivity mužů. Výzkum také neprokázal nelineární vztah mezi fyzickou silou a atraktivitou, což znamená, že nejsilnější muži byli nejatraktivnější ve všech případech. Tyto poznatky poskytují důležité informace o tom, jak fyzická síla ovlivňuje vnímání tělesné atraktivity u mužů z hlediska evoluční psychologie.

4.4 Penis

Výzkum Janáčkové a Weisse (2006) se zabýval ženskými preferencemi ohledně velikosti penisu. Vytvořili speciálně navržený dotazník, který poté vyplnilo 156 studentek vysokých škol. Výsledky ukázaly, že ideální průměrná délka penisu je 15 cm. Jako malý penis považovaly ten, který měl pod 10 cm a jako velký, který měl nad 18 cm. Autoři také zjišťovali, jak je důležitá velikost penisu pro sexuální uspokojení. Třetina studentek uváděla, že si myslí, že obvod penisu má význam pro sexuální uspokojení a další třetina považovala obvod za stejně důležitý jako délku. Pro jednu pětinu žen nebylo ani jedno z těchto měření podstatné. Více než polovina žen uvedla, že jsou schopny dosáhnout orgasmu i při pohlavním styku s malým penisem.

Studie prováděná v Chorvatsku zkoumala vzorek náhodně vybraných žen ve věku 19 až 49 let v pěti největších chorvatských městech. Do studie byly zahrnuty pouze ženy, které měly nějaké sexuální zkušenosti. Dotazník obsahoval několik otázek, včetně hodnocení důležitosti velikosti penisu (délka a obvod) na třibodové škále (nedůležitá, docela důležitá a velmi důležitá). Z celkového počtu 568 účastnic 25 % uvedlo, že délka penisu není důležitá, zatímco 18 % řeklo, že je velmi důležitá. Ukázalo se, že obvod penisu má větší význam než délka; 25,5 % žen uvedlo, že obvod není důležitý, a 21,5 % uvedlo, že je velmi důležitý. Zajímavým zjištěním bylo, že úroveň sexuálních zkušeností, měřená celkovým počtem sexuálních partnerů v životě, ovlivnila hodnocení velikosti penisu. Ženy s větším počtem sexuálních partnerů hodnotily důležitost velikosti penisu vyšší jak z hlediska délky ($p = 0,005$), tak obvodu ($p = 0,007$) (Štulhofer, 2006).

Tomu, jak vypadá pěkný penis se věnovali vědci, kteří se specializují na léčbu mužů po operaci rozštěpu močové trubice (hypospadii). Pro zjištění preferencí předložili 105 ženám deset fotografií penisů po hypospadii a deset fotografií penisů po obřízce. Ženy hodnotily vzhled penisů z hlediska celkové přitažlivosti, normálnosti a dalších faktorů ovlivňujících vnímání a hodnocení. Z výsledků studie vyplývá, že nejdůležitějším faktorem hodnocení je celkový vzhled penisu, který ženy vnímají jako celek. Dalšími důležitými aspekty jsou pubické

ochlupení, kůže penisu, tvar žaludu, délka penisu a vzhled varlat, přičemž umístění a tvar vyústění močové trubice jsou na posledním místě. Ženy se tedy zaměřují více na aspekty, které jsou ovlivnitelné, jako je úprava ochlupení nebo hygiena než na ty fyziologické, který mi je například délka penisu nebo tvar varlat (Ruppen-Greeff et al., 2015).

Na ženské preference ohledně velikosti penisu může mít vliv i vztahový kontext. Ve studii Prause a jeho kolegů (2015) měly ženy za úkol si vybrat z 33 3D modelů penisů ten, který hodnotí jako ideální pro krátkodobého a dlouhodobého partnera. U krátkodobého partnera preferovaly o něco větší obvod a délku penisu, konkrétně délku 16,3 cm a obvod 12,7 cm. U dlouhodobého sexuálního partnera preferovaly délku 16 cm a obvod 12,2 cm.

4.5 Odoranty

Tělesná vůně hraje důležitou roli v každodenním životě člověka. Může silně ovlivňovat atraktivitu partnera i postoj a chování vůči němu. Odoranty jsou nejenom projevem sexuálního dimorfismu, ale také mohou informovat o imunologickém statusu jedince. Ženy jsou oproti mužům daleko více ovlivněné tělesným pachem (Groyecka et al., 2017; Weiss, 2009). Výzkumy naznačují, že čich má významný vliv na partnerské vztahy. Vnímání tělesných pachů může vztah ovlivnit na různých úrovních. Například ovlivňuje výběr partnera a může být zdrojem útěchy ve stávajících vztazích. Vnímání pachu také může být signálem rozpadu vztahu prostřednictvím znechucení (Mahmut & Croy, 2019). Heterosexuální ženy v internetovém dotazníku uváděly, že vůně potenciálního partnera je pro ně důležitější než to, jak vypadá nebo jaký má hlas (White & Cunningham, 2017). V další studii měli probandi hodnotit různé tváře podle atraktivity. Ty jim byly reprezentovány současně s neutrálními, příjemnými či nepříjemnými pachy. Podle výsledků participanti hodnotili jako signifikantně přitažlivější ty tváře, které doprovázely příjemné pachy. Naopak ty, které byly spojeny s nepříjemnými pachy, byly hodnoceny jako neatraktivní (Feng & Lei, 2022).

Pokud jde o preference, ženy dávají přednost tělesným pachům mužů, které jsou vnímány jako „dominantní“ (Havlíček et al., 2005). Kvůli rozporuplným výsledkům výzkumů zůstává nejisté, zda hladina testosteronu u mužů může mít vliv na atraktivitu jejich tělesného pachu. Některé studie naznačují, že hladina testosteronu není spojena s atraktivitou jejich tělesného pachu (Rantala et al., 2006), zatímco jiné ukázaly, že preference tělesné vůně mužů s vyšší hladinou testosteronu může být spojena se zvýšenou pravděpodobností početí (Thornhill et al., 2013).

4.6 Přístup ke zdrojům

Signály, které svědčí o mužském přístupu ke zdrojům se zdají být nejdůležitějším faktorem pro výběr dlouhodobého partnera z pohledu žen, pokud nezahrnujeme genetické a zdravotní charakteristiky (Weiss, 2009). Buss (1989) ve svém výzkumu pomocí dotazníku zjišťoval partnerské preference napříč 37 různými kulturami. Bez ohledu na to, z jaké země žena pocházela, všechny považovaly u svého budoucího partnera jako nejdůležitější jeho budoucí nebo aktuální finanční zajištění, jejich společenské postavení a moc. Tyto kvality mohou být v každé kultuře signalizovány a potvrzovány jiným způsobem.

Mladí muži, přestože ještě nedosáhli vyššího postavení a majetku mohou signalizovat takzvaný potenciál přístupu ke zdrojům (resource holding potential). Weiss (2009, str. 190) ho popisuje takto: „*Tento potenciál může zahrnovat různé indikátory, jakými jsou například rodinné zázemí, vzdělání, profese, inteligence a aspirace. Není vůbec překvapující, že ženy obvykle zmiňují právě tyto atributy při popisu ideálního partnera*”.

Důležitý pro ženy není jen mužský přístup ke zdrojům, ale také jejich ochota se o tyto zdroje dělit. To je dáno tím, že lidský druh je jedním z těch, které mají hodně vysoké rodičovské investice, což již bylo vysvětleno v předchozí kapitole. Svou ochotu investovat své zdroje do ženy mohou muži signalizovat různými způsoby. Může jít například o různé dary, ať už jde o kytici či nějaké šperky. Pro ženy není důležitá absolutní hodnota toho daru, ale spíš relativní hodnota vzhledem k tomu, jaké zdroje muž má. Ženina reprodukční úspěšnost není dána pouze sociálními a finančními vlastnostmi partnera, ale závisí hodně i na jejím vyhodnocení, zda je ochotný starat se o druhé a vytvořit s ní trvalý závazek. Preference pro ochotu investovat zdroje nad rámec povinného minima je adaptivní schopností pro zajištění životaschopných potomků (Buss, 1989; Weiss, 2009).

Přestože existují empirické poznatky o tom, že preference při výběru partnera by měly být založeny na genetické kvalitě a ochotě přispívat svými zdroji na výchovu potomka, mohla by paradoxně vysoká úroveň obou těchto vlastností ženy odrazovat. Je pravděpodobné, že takoví muži budou vysoce atraktivní i pro jiné ženy, což zvyšuje pravděpodobnost nevěry a potenciálního rozpadu vztahu. V takovém případě by měly být ženy ostražitější při navazování dlouhodobých vztahů s fyzicky atraktivními muži s vysokým sociálním statutem v porovnání s těmi, kteří mají tyto atributy nižší. Ve výzkumu, který se na toto zaměřoval, byly ženám prezentovány různě atraktivní mužské tváře, které byly i spojené s inzeráty, které naznačovaly vysoký, střední či nízký socioekonomický status. Nejvyšší hodnocení byli muži se středním socioekonomickým statutem. Výsledky naznačují, že v určitých situacích může vysoký

socioekonomický status muže snižovat jeho atraktivitu z hlediska dlouhodobých vztahů (Chu et al., 2007).

Důležitost přístupu ke zdrojům dokazují i další studie. Například Waynforth (2001) dal za úkol jedincům přiřadit omezený počet bodů, které označovaly důležitost různých vlastností, včetně fyzické atraktivity a náznaku zdrojů či statusu potenciálním partnerům. Následně byli požádáni, aby předpokládali, že všichni potenciální partneři mají stejně vysoký sociální status, a aby své body rozdělili mezi další vlastnosti, včetně fyzické atraktivnosti. Výsledky naznačily, že když byl potenciál pro zdroje zohledněn, ženy přidělily fyzické atraktivitě více bodů než ostatním vlastnostem, což ukazuje na to, že původně „vyměnily“ atraktivitu za zdroje.

4.7 Intelligence

Intelligence obecně je spojována s úspěchem v nejrůznějších situacích a dalo by se tedy očekávat, že bude žádanou vlastností u dlouhodobého partnera (Kuncel et al., 2004). Vyšší intelligence často přináší výhody jako je například lepší přístup ke zdrojům, včetně těch, které jsou spojeny s vyšším společenským přístupem a postavením (Gottfredson & Deary, 2004). O tom, že je intelligence chtěnou vlastností v rámci partnerských vztahů vypovídá i velká studie Busse (1989). Z osmnácti zkoumaných charakteristik se umístila na pátém místě. I studie Li a kol. (2002) naznačila, že je pro ženy intelligence nutnou vlastností, kterou hledají u svého partnera. Ženy dostaly různě velké rozpočty, za které se mohly „nakupovat“ různé vlastnosti, které by chtěly u svého muže. Princip spočíval v tom, že když je rozpočet omezený, preference účastnic odhaluje relativní důležitost vlastností partnera. V momentě, kdy ženy musely z důvodu malého rozpočtu stanovit jasnou prioritu, největší část daly právě inteligenci. V další studii, kde partnerské páry hodnotily žádanou osobnostní charakteristiky u svého protějšku bylo také potvrzeno, že je intelligence velmi důležitá. Ženy oproti mužům projevovaly větší zájem o rozmanitou škálu osobnostních charakteristik, které jsou považovány za společensky žádané. Inteligentní muži mohou ženám nabídnout spoustu výhod, například ve formě strategického plánování, rychlého a efektivního rozhodování či bezchybné zvládnání nových úkolů (Botwin et al, 1997).

4.8 Smysl pro humor

Další charakteristikou, která je velmi žádaná je smysl pro humor. Existují různé názory, proč tomu tak je. Jeden například tvrdí, že humor slouží jako indikátor zájmu druhé osoby o započítí nebo udržení romantického vztahu a je používán tehdy, když je osoba přitahována k

jedinci, aniž by byl příčinou této přitažlivosti. Lidé se často uchylují k humoru jako způsobu vyjádření zájmu a pokud je dotyčná osoba přitažlivá, bude na humor, který nabízí reagovat pozitivněji (Cowan & Little, 2013; Li et al., 2009). Další hypotézou je, že humor nám může sloužit k vyhodnocení vzájemné kompatibility, což je faktor, který je relevantní ve všech druzích sociálních vztahů a spolupráci (Curry & Dunbar, 2013; Flanson & Barret, 2008). Další studie naznačují, že smysl pro humor může sloužit jako fitness indikátor daného jedince, protože se pojí s dalšími žádanými charakteristikami jako je například inteligence a kreativita (Howrigan & MacDonald, 2008; Miller & Todd, 1998). To, že humor souvisí s vyšším hodnocením kreativity naznačuje i výzkum Langleyové a Shiotaové (2023). Humor také může signalizovat, že je potenciální partner zdatný v kreativním řešení různých problémů, což může být důležité při vyhodnocování možnosti vážného vztahu.

Studie Tornquistové a Chiappeho (2020) zkoumala, zda účastníci vyjadřují větší zájem o jedince, kteří mají vyšší úroveň humoru a na humor pozitivně reagují. Dalším jejich cílem bylo zjistit, zda tyto účinky moderuje fyzická atraktivita. Studenti vysokých škol dostali za úkol hodnotit z hlediska dlouhodobých a krátkodobých vztahů různé fotografie méně a více fyzicky přitažlivých jedinců. K těmto fotografiím byla navíc přidána informace, jak vtipný daný člověk je a jakou má receptivitu k humoru. Výsledky ukázaly, že účastníci více preferovali jedince, kteří měli vyšší úroveň humoru a že fyzická atraktivita tyto účinky moderuje. V rámci dlouhodobých vztahů byl humor žádoucí pro muže i ženy. Pro ženy měla produkce i receptivita humoru silnější vliv při hodnocení dlouhodobého partnera než u mužů. Výsledky také ukázaly, že v hodnocení krátkodobých vztahů hraje fyzická atraktivita důležitější roli než v těch dlouhodobých, což je v souladu s poznatky Busse a Schmitta (1993).

4.9 Další behaviorální charakteristiky

Existují i další behaviorální charakteristiky, které ženy považují za důležité při výběru svého partnera. Ve společnosti panuje stereotyp, že ženy, přestože tvrdí, že by rády randily s hodnými muži, vybírají si naopak ty, kteří mají jiné výrazné charakteristiky jako je například fyzická atraktivita. Výzkum Urbaniaka a Kilmanna (2003) se tímto zabýval a došli k výsledkům, že laskavost i fyzická atraktivita byly pro ženy podstatné při výběru partnera. Laskavost byla nejdůležitějším faktorem u vážných vztahů a fyzická atraktivita byla důležitější v preferencích pro více neformální a nezávazné vztahy. I další studie těchto autorů (2006) zkoumala vztah laskavosti a fyzické atraktivity v souvislosti s úspěšností při randění. Nižší úroveň laskavosti předpovídala více nezávazných a příležitostných sexuálních vztahů. I novější

výzkumy vyvrací stereotyp “hodného muže” a potvrzují, že laskavost naopak může zajistit větší úspěšnost v randění (Wu et al., 2019).

V partnerských vztazích jsou lidé často přitahováni k vřelým a důvěryhodným jedincům z mnoha důvodů. Tito jedinci nabízejí možnost spolupráce, sdílení a vzájemné podpory. Mají schopnost vytvářet pevné a bezpečné prostředí, které umožňuje prožívat vztahy, které jsou plně vzájemné blízkosti, ochrany a přijetí (Valentine, 2020). Nejenže bývají vstřícní a důvěryhodní lidé lepší ve spolupráci, ale také bývají i lepšími rodiči. Biparentální péče byla pozorována v různých obdobích a kulturách a zdá se být adaptivní strategií, protože v minulosti měly potomci vyšší šance na přežití, pokud se o ně starali oba rodiče (Hrdy, 2009). Studie ukazují, že lidé s vyšší mírou mezilidské vřelosti mají častěji touhu po potomstvu, a když se stávají rodiči, projevují větší péči a něžnost vůči svým dětem (Buckels et al., 2015). Další analýza, která zkoumala vliv vřelosti, důvěry, laskavosti a ohleduplnosti rodičů, potvrdila, že rodiče s vyššími hodnotami těchto vlastností jsou citlivějšími a pozornějšími pečovateli (Prinz et al., 2009).

Také altruismus může mít pozitivní vliv na romantickou žádoucnost jedince. Ženy jsou přitahovány k partnerům, kteří projevují altruistické chování obzvláště, pokud jde o dlouhodobé vztahy (Farrelly, 2013). Další výzkumy naznačují, že altruističtější jedinci mají častěji sex než ti, kteří altruističtí nejsou (Arnocky et al., 2017). Altruistické chování může být žádoucí kvůli tomu, že jako osobnostní rys může obsahovat další charakteristiky, jako je ohleduplnost, laskavost, štedrost a spravedlnost (Bhagal et al., 2016; Bhagal et al., 2017). Jednou z forem altruismu je i hrdinství (heroismus), které je ženami ceněno jak v krátkodobých, tak v dlouhodobých vztazích. Pro ženy jsou například atraktivní váleční hrdinové a tento efekt je ještě větší, pokud za své zásluhy dostanou nějaké ocenění (Kelly & Dunbar, 2001; Rusch et al., 2015). Existuje málo výzkumů, které se dotkly toho, jak atraktivní jsou pro jedince altruismus a heroismus u potenciálních partnerů. Studie Marganové a kol. (2019) se zaměřila na to, jak ženy tyto charakteristiky hodnotí jako žádoucí. Výsledky odhalily, že muži, kteří mají tyto vlastnosti jsou pro ženy přitažlivější, a tato preference je ještě výraznější, pokud je muž fyzicky atraktivní. Také se ukázalo, že ženy více preferují prosociální chování při hledání dlouhodobého partnera než při hledání krátkodobých.

Empirická část

Literárně přehledová část představila různé teorie, které vysvětlují, jak z evolučního pohledu probíhá výběr partnera a více přiblížily, jaká kritéria ženy u mužů vyžadují. Následovaly studie, které se zabývaly již konkrétními charakteristikami a vlastnostmi. Návrh mého výzkumu vychází z Teorie sexuálních strategií (Buss & Schmitt, 1993), která zastává názor, že preference se liší na základě pohlaví a vztahu, který daný jedinec vyhledává, jenž může být buď krátkodobý nebo dlouhodobý. Tato teorie je více představena v literární části.

5. Cíl výzkumu

Cílem návrhu výzkumu mé bakalářské práce je zmapovat, jaké charakteristiky považují mladé heterosexuální ženy za důležité v rámci hodnocení atraktivity u mužů v krátkodobých a dlouhodobých vztazích. Dalším cílem je zjistit, jestli se tyto charakteristiky liší na základě toho, jestli s mužem chtějí navázat dlouhodobý či krátkodobý vztah.

5.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Na základě prostudování dosavadní literatury a studií jsem si stanovila tyto výzkumné otázky a hypotézy.

Výzkumná otázka 1: Jaké charakteristiky považují mladé heterosexuální ženy za důležité při hodnocení atraktivity u krátkodobých partnerů?

Výzkumná otázka 2: Jaké charakteristiky považují mladé heterosexuální ženy za důležité při hodnocení atraktivity u dlouhodobých partnerů?

Výzkumná otázka 3: Liší se tyto charakteristiky na základě typu vztahu, který chce žena s mužem navázat?

Z uvedených výzkumných otázek a získaných poznatků vplynuly následující hypotézy:

H1: Fyzická atraktivita bude hodnocena jako důležitější u krátkodobých partnerů než u dlouhodobých partnerů.

H2: Emoční stabilita a spolehlivost budou hodnoceny jako důležitější u dlouhodobých partnerů než u krátkodobých partnerů.

H3: Finanční stabilita bude hodnocena jako důležitější u dlouhodobých partnerů než u krátkodobých partnerů.

H4: Inteligence a komunikativnost bude hodnocena jako důležitější u dlouhodobých partnerů než u krátkodobých partnerů.

H5: Zájmy a společné hodnoty budou hodnoceny jako důležitější u dlouhodobých partnerů než u krátkodobých partnerů.

6. Metodika

6.1 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor budou tvořit české heterosexuální ženy ve věku 20-30 let. Jak už bylo napsáno v první kapitole, pracuji s Říčanovo (2014) vymezením mladé dospělosti. Tuto věkovou kategorii jsem si vybrala z toho důvodu, že tato fáze života je významně spojena právě s výběrem partnera. Zároveň na ni v českém prostředí nebyl podobný problém zkoumán. Také je mi tato skupina věkově nejbližší a tudíž předpokládám, že by pro můj výzkum byla snadno dosažitelná. Domnívám se, že ženy v tomto věku používají běžně internet a sociální sítě, což by také mohlo usnadnit získání potřebného vzorku.

V programu G*Power 3.1 (Faul et al., 2007) byla provedena a priori power analýza s cílem určit minimální počet účastníků. Byla zvolena hladina $\alpha = 0,05$, síla efektu byla stanovena na $d = 0.3$ a požadovaná velikost vzorku vyšla $N = 147$ participantů.

6.2 Měřicí nástroje

Vzhledem k tomu, že jsem nenašla žádný ověřený standardizovaný dotazník, který bych mohla využít pro účel tohoto výzkumu, vytvořila jsem nový dotazník (viz. příloha 1) na základě využití znalostí z literární rešerše. V úvodní části je sociodemografická část, která se doptává na pohlaví, věk, sexuální orientaci a nejvyšší dosažené vzdělání, abych mohla ověřit, zda respondenti opravdu splňují nutná kritéria pro účast ve výzkumu. V další části se tento dotazník se skládá ze čtyř částí, z nichž každá je zaměřena na hodnocení důležitosti různých vlastností a fyzických charakteristik u krátkodobých a dlouhodobých vztahů z hlediska atraktivity. Jako první respondenti hodnotí důležitost různých fyzických charakteristik u krátkodobého partnera, poté u něj hodnotí behaviorální charakteristiky a další dvě části hodnotí ty stejné položky, akorát u dlouhodobého partnera. Respondenti mají za úkol tyto charakteristiky ohodnotit na Likertově škále 1-5, kdy 1 znamená zásadní a 5 zcela nepodstatné. Jednotlivé položky u každé části dotazníku byly vybrány tak, aby zachytily podstatné charakteristiky, které vystávají z dosavadní literatury o mužské atraktivitě. Položky jsou také inspirovány různými studiemi, které se nacházejí v literární části této práce. Například jde o studii Busse a Schmitta (1989) či Jonasonovu a kol. (2013). Krátkodobý partner je v tomto výzkumu definován jako někdo, s kým chce daná osoba navázat jen nezávazný sexuální vztah. Dlouhodobý partner je poté definován jako někdo, s kým si osoba přeje navázat vážný vztah, popřípadě založit rodinu.

6.3 Procedura

Jako první krok před zahájením samotného výzkumu bude podání žádosti Etické komisi Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a bude uskutečněn až po případném schválení.

Dotazník bude distribuován převážně přes sociální sítě jako je Facebook a Instagram. Nabídka účasti na výzkumu bude zveřejněna do různých skupin. Domnívám se, že tímto způsobem získám co nejvíce respondentek v dané věkové kategorii a zároveň bude dodržena anonymita. Bude využita metoda samovýběru a sněhové koule, protože na závěr dotazníku bude přidána prosba o další sdílení či předání odkazu svým známým.

Sběr dat bude probíhat pomocí Google Forms. Na úplném začátku budou respondentky informovány o náplni a cílech výzkumu a v následujícím kroku budou požádány o přečtení a potvrzení informovaného souhlasu. V tomto souhlasu budou informace ohledně anonymity, dobrovolnosti a možnosti své vyplňování kdykoliv skončit. Participantky také budou požádány o co nejvíce upřímné odpovědi. Následně vyplní krátký sociodemografický dotazník, kde vyplní své pohlaví, věk, sexuální orientaci a nejvyšší dosažené vzdělání. Pokud nebudou splňovat potřebná kritéria pro účast ve výzkumu, bude jejich účast automaticky ukončena. Poté přijde na samotné vyplňování dotazníku. Na závěr bude přiložen kontakt na autorku, pokud by měly zájem být informovány o výsledcích studie či měly nějaký dotaz. Také zde bude prostor pro jakékoliv připomínky a podněty. Celková doba trvání vyplňování je odhadována na 10 minut. Nebude žádný nárok na finanční odměnu, ale v případě zájmu bude možnost získat potvrzení o účasti.

6.4 Statistická analýza

Na úplném začátku budou data stažena z Google Forms a převedena do programu Microsoft Excel, kde budou připravena a očištěna pro následnou statistickou analýzu v softwaru Jamovi. Z dat budou odstraněny chybně vyplněné odpovědi a také odpovědi respondentů, kteří nesplňují potřebná kritéria pro účast.

Nejprve bych provedla základní deskriptivní statistiky, což mi poskytne bližší přehled o výzkumném souboru a sebraných datech. Ke statistické analýze dat bude využit neparametrický statistický test, jímž bude jednostranný Mann-Whitneyho U test. Tento typ testu je vhodný, protože pracuji s Likertovo škálou, ve které se nachází ordinální data. Zároveň tento typ testu nevyžaduje splnění specifických předpokladů, jako je například předpoklad týkající se normálního rozložení dat. Předpoklady, které na druhou stranu musí být splněny,

jsou náhodný výběr dat a nezávislost hodnot ve výběru. Hladina významnosti alfa bude stanovena na 0,05 %.

6.5 Etika výzkumu

Návrh výzkumu by byl nejdříve předložen Etické komisi Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, aby byly přezkoumány všechny etické aspekty a bylo potvrzeno, že jsou v souladu s platnými etickými standardy a předpisy. Tento krok je nezbytný k zajištění ochrany účastníků výzkumu.

V rámci informovaného souhlasu budou účastníci informováni o účelu výzkumu, o tom, že jejich data budou využita jen v rámci této bakalářské práce a o dobrovolnosti a možnosti kdykoliv své vyplňování přerušit. Před začátkem vyplňování budou požádáni o potvrzení, že souhlas četli a porozuměli mu.

Výzkum bude zajištěn tak, aby byl úplně anonymní a veškerá získaná data budou chráněna před neoprávněným přístupem. Data nebudou dále sdílěna s žádnou třetí stranou a po skončení výzkumu budou smazána.

7. Diskuze

Výše představený výzkum si klade za cíl zjistit, jaké charakteristiky považují mladé ženy za důležité z pohledu atraktivity u krátkodobých a dlouhodobých partnerů. Většina výzkumů přichází se zjištěním, že ženy v rámci krátkodobého vztahu přikládají větší roli fyzické atraktivitě partnera, než je tomu u těch dlouhodobých (např. Gangestad a Simpson, 2000; Li a Kenrick, 2006; Regan et al., 2000). Preference žen v dlouhodobém kontextu se mohou jako ty krátkodobé lišit v závislosti na individuálních preferencích každé ženy, ale výzkumy přichází s několika obecnými trendy, které se často ukazují ve výsledcích. Například mohou preferovat inteligenci, prosociální chování, laskavost a empatii (např. Kuncel et al., 2004; Margana et al., 2009 Urbaniak & Kilmann, 2003)

V návrhu výzkumu je důležité zdůraznit, že i přes jeho potenciální přínosy existují určité limity a omezení, která by měla být brána v úvahu. Jedním z limitů je omezenost vzorku pouze na heterosexuální ženy ve věku 20-30 let. Tato skupina není reprezentativní vzorek populace, a proto nelze výsledky studie jednoduše generalizovat na celou populaci. Další výzkumy by mohly být provedeny na vzorcích, které umožňují obecnější závěry.

Výzkumným nástrojem v návrhu výzkumu byl zvolen internetový dotazník. Velkou výhodou dotazníku, který je distribuován přes internet je to, že si ho participanti mohou vyplnit v pohodlí domova a v čase, který jim vyhovuje a zároveň tato forma zajišťuje úplnou anonymitu. Dalším možným přínosem sběru dat v online prostředí je možnost oslovit velké množství potenciálních účastníků. U použití dotazníkové metody počítám s tím, že může vést ke zkreslení odpovědí a nedostatečnému zachycení komplexnosti tématu. Budoucí výzkum by mohl využít například kombinaci dotazníkového šetření a kvalitativního přístupu, která by mohla přinést komplexnější porozumění ohledně ženských preferencí. Také by mi přišlo přínosné pro další zkoumání využít jen kvalitativní přístup, protože u tohoto tématu je takových výzkumů velmi málo. Rozhovory se ženami by mohly do větší hloubky přinést celistvější a konkrétnější pohled na mužskou atraktivitu.

Přínos mé studie vnímám hlavně v tom, že podobná problematika nebyla zkoumána na české populaci a zároveň se výzkumy ohledně atraktivity nezaměřují na konkrétní vývojová období jako je v mém návrhu právě mladá dospělost. Domnívám se, že můj výzkum by mohl přispět k lepšímu porozumění toho, jaké konkrétní charakteristiky mužů jsou pro mladé ženy atraktivní. To může být přínosné pro jednotlivce při hledání partnera nebo pro odborníky zabývajícími se vztahy a sexuální psychologií. Z mých zjištění také mohou čerpat informace například různé firmy pro svůj marketing, pokud se nějakým způsobem zabývají partnerskými

vztahy. Tato studie také může poskytnout základ pro další výzkum v oblasti atraktivity a partnerských preferencí. Například by mohlo jít o výzkum, který se zabývá vývojem preferencí v průběhu času. Obecně lze říct, že výsledky mého návrhu výzkumu mohou přispět k lepšímu porozumění partnerským preferencím mladých žen, což může mít dopady na různé oblasti.

8. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo popsat a zmapovat dosavadní poznatky ohledně mužské atraktivity. Tato práce přináší přehled o mužské atraktivitě z pohledu mladých žen a zdůrazňuje důležité faktory, které ovlivňují volbu partnera.

Literární část nejprve definovala období mladé dospělosti, její psychologické aspekty a popsala jedno z hlavních témat tohoto období, kterým jsou partnerské vztahy. Jedním z významných faktorů výběru partnera je atraktivita. Ta byla následně v další kapitole definována a rozdělena na fyzickou a osobní atraktivitu. Poté byly popsány různé nejznámější teorie atraktivity, které vysvětlují, z jakých důvodů se lidé vzájemně přitahují. Pro úplné pochopení, jaké konkrétní charakteristiky připadají ženám přitažlivé jsem se v další části práce zaměřila na různé evoluční teorie. Ty popisují, jak z evolučního hlediska probíhá výběr partnera. Pozornost byla věnována hlavně teorii přírodního a pohlavního výběru, teorii rodičovských investic a teorii sexuálních strategií. Poslední teoretická kapitola již poskytuje přehled o konkrétních vzhledových a behaviorálních charakteristikách, které ženy vnímají jako atraktivní. Také jsou v ní popsány různé výzkumy na toto téma.

Empirická část představila návrh výzkumu, jehož cílem bylo zjistit pomocí internetového dotazníkového šetření, jaké charakteristiky hodnotí ženy jako důležité u dlouhodobých a krátkodobých partnerů. Charakteristiky byly vybrány na základě prostudování dosavadní literatury. Výsledky tohoto výzkumu by mohly přinést lepší porozumění partnerským preferencím a vztahům obecně. Také by mohly přispět k lepší informovanosti o české ženské populaci ve věku 20-30 let a jejich preferencích. Budoucí studie by mohla být provedena kvalitativním přístupem, který by pomohl ještě hlouběji a detailněji pochopit toto téma. Další možné směry budoucího výzkumu by se mohly zaměřit na vývoj ženských preferencí v průběhu času nebo by se mohly zkoumat tyto preference v internetovém prostředí. Tento výzkum by mohl například zjišťovat, jaké charakteristiky přijdou ženám důležité na seznamovacích platformách a také to, jaké vztahy ženy na těchto platformách upřednostňují.

Reference

Alley, T. R. (1993). The developmental stability of facial attractiveness: New longitudinal data and a review. *Merrill-Palmer Quarterly (1982-)*, 265-278.

American Psychological Association. (2020). Publication manual of the American Psychological Association (7th ed.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>

Arcelus, J., Yates, A., & Whiteley, R. (2012). Romantic relationships, clinical and sub-clinical eating disorders: a review of the literature. *Sexual and Relationship Therapy*, 27(2), 147-161. <https://doi.org/10.1080/14681994.2012.696095>

Arnocky, S., Piché, T., Albert, G., Ouellette, D., & Barclay, P. (2017). Altruism predicts mating success in humans. *British Journal of Psychology*, 108(2), 416-435. <https://doi.org/10.1111/bjop.12208>

Bannister, D., & Fransella, F. (2019). *Inquiring man: The psychology of personal constructs*. Routledge.

Bannister, J. J., Juszczak, H., Aponte, J. D., Katz, D. C., Knott, P. D., Weinberg, S. M., ... & Seth, R. (2022). Sex differences in adult facial three-dimensional morphology: application to gender-affirming facial surgery. *Facial Plastic Surgery & Aesthetic Medicine*, 24(S2), S-24. <https://doi.org/10.1089/fpsam.2021.0301>

Barrett, L., Dunbar, R. I. M., & Lycett, J. (2007). *Evoluční psychologie člověka*. Portál.

Bedford, V. H., & Volling, B. L. (2004). A dynamic ecological systems perspective on emotion regulation development within the sibling relationship context. *Growing together: Personal relationships across the life span*, 76-102.

Bhogal, M. S., Galbraith, N., & Manktelow, K. (2016). Physical attractiveness and altruism in two modified dictator games. *Basic and Applied Social Psychology*, 38(4), 212-222. <https://doi.org/10.1080/01973533.2016.1199382>

Bhogal, M. S., Galbraith, N., & Manktelow, K. (2017). Physical attractiveness, altruism and cooperation in an ultimatum game. *Current Psychology*, 36, 549-555. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9443-1>

Blažek, V. (2011). Komunikace a lidské tělo. *Antropologie chování*, 5(1).

Blažek, V., & Trnka, R. (2009). *Lidský obličej: vnímání tváře z pohledu kognitivních, behaviorálních a sociálních věd*. Praha: Karolinum.

Botwin, M. D., Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Personality and mate preferences: Five factors in mate selection and marital satisfaction. *Journal of personality*, 65(1), 107-136. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1997.tb00531.x>

Buckels, E. E., Beall, A. T., Hofer, M. K., Lin, E. Y., Zhou, Z., & Schaller, M. (2015). Individual differences in activation of the parental care motivational system: assessment, prediction, and implications. *Journal of Personality and Social Psychology*, 108(3), 497. <https://doi.org/10.1037/pspp0000023>

Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and brain sciences*, 12(1), 1-14. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992>

Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: an evolutionary perspective on human mating. *Psychological review*, 100(2), 204.

Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (2021). Sexual strategies theory. In *Encyclopedia of evolutionary psychological science* (pp. 7509-7513). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-19650-3_1861

Carstensen, L. L. (1992). Social and emotional patterns in adulthood: support for socioemotional selectivity theory. *Psychology and aging*, 7(3), 331. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.7.3.331>

Carstensen, L. L. (1995). Evidence for a life-span theory of socioemotional selectivity. *Current directions in Psychological science*, 4(5), 151-156. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep11512261>

Carstensen, L. L., Isaacowitz, D. M., & Charles, S. T. (1999). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American psychologist*, 54(3), 165. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.54.3.165>

Carstensen, L. L., Pasupathi, M., Mayr, U., & Nesselroade, J. R. (2000). Emotional experience in everyday life across the adult life span. *Journal of personality and social psychology*, 79(4), 644. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.4.644>

Courtiol, A., Raymond, M., Godelle, B., & Ferdy, J.-B. (2010). Mate choice and human stature homogamy as a unified framework for understanding mating preferences. *Evolution*, 8(64), p. 2189-2203. <https://doi.org/10.1111/j.1558-5646.2010.00985.x>

Cowan, M. L., & Little, A. C. (2013). The effects of relationship context and modality on ratings of funniness. *Personality and Individual Differences*, 54(4), 496-500. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.10.020>

Curry, O. S., & Dunbar, R. I. (2013). Sharing a joke: The effects of a similar sense of humor on affiliation and altruism. *Evolution and Human Behavior*, 34(2), 125-129. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2012.11.003>

Dixson, A., Dixson, B., & Anderson, M. (2005). Sexual selection and the evolution of visually conspicuous sexually dimorphic traits in male monkeys, apes, and human beings. *Annual review of sex research*, 16(1), 1-19. <https://doi.org/10.1080/10532528.2005.10559826>

Dixson, B. J., & Brooks, R. C. (2013). The role of facial hair in women's perceptions of men's attractiveness, health, masculinity and parenting abilities. *Evolution and Human Behavior*, 34(3), 236-241. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2013.02.003>

Dixson, B. J., & Rantala, M. J. (2016). The role of facial and body hair distribution in women's judgments of men's sexual attractiveness. *Archives of sexual behavior*, 45, 877-889. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0588-z>

Dixson, B. J., Dixson, A. F., Bishop, P. J., & Parish, A. (2010). Human physique and sexual attractiveness in men and women: A New Zealand–US comparative study. *Archives of sexual behavior*, 39, 798-806. <https://doi.org/10.1007/s10508-008-9441-y>

Dixson, B. J., Kennedy-Costantini, S., Lee, A. J., & Nelson, N. L. (2019). Mothers are sensitive to men's beards as a potential cue of paternal investment. *Hormones and behavior*, 113, 55-66. <https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2019.04.005>

Dunn, M. J., Brinton, S., & Clark, L. (2010). Universal sex differences in online advertisers age preferences: Comparing data from 14 cultures and 2 religious groups. *Evolution and Human Behavior*, 31(6), 383-393. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2010.05.001>

Erikson, E. H. (2002). *Dětství a společnost*. Argo.

Farková, M. (2009). *Dospělost a její variabilita*. Grada Publishing as.

Farrelly, D. (2013). Altruism as an indicator of good parenting quality in long-term relationships: Further investigations using the mate preferences towards altruistic traits scale. *The Journal of Social Psychology*, 153(4), 395-398. <https://doi.org/10.1080/00224545.2013.768595>

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods*, 39(2), 175-191. <https://doi.org/10.3758/BF03193146>

Faurie, C., Pontier, D., & Raymond, M. (2004). Student athletes claim to have more sexual partners than other students. *Evolution and Human Behavior*, 25(1), 1-8. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(03\)00064-3](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(03)00064-3)

Feng, G., & Lei, J. (2022). The effect of odor valence on facial attractiveness judgment: A preliminary experiment. *Brain Sciences*, 12(5), 665. <https://doi.org/10.3390/brainsci12050665>

Fiala, V., Třebický, V., Pazhoohi, F., Leongómez, J. D., Tureček, P., Saribay, S. A., ... & Kleisner, K. (2021). Facial attractiveness and preference of sexual dimorphism: A comparison across five populations. *Evolutionary human sciences*, 3, e38. [doi:10.1017/ehs.2021.33](https://doi.org/10.1017/ehs.2021.33)

Flamson, T., & Barrett, H. C. (2008). The encryption theory of humor: A knowledge-based mechanism of honest signaling. *Journal of Evolutionary Psychology*, 6(4), 261-281. <https://doi.org/10.1556/jep.6.2008.4.2>

Frederick, D. A., & Haselton, M. G. (2007). Why is muscularity sexy? Tests of the fitness indicator hypothesis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33(8), 1167-1183. <https://doi.org/10.1177/0146167207303022>

Furnham, A., & Nordling, R. (1998). Cross-cultural differences in preferences for specific male and female body shapes. *Personality and Individual Differences*, 25(4), 635-648. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00076-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00076-2)

Galton, F. (1879). Composite portraits, made by combining those of many different persons into a single resultant figure. *The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, 8, 132-144. <https://doi.org/10.2307/2841021>

Gangestad, S. W., & Simpson, J. A. (2000). The evolution of human mating: Trade-offs and strategic pluralism. *Behavioral and brain sciences*, 23(4), 573-587. <https://doi.org/10.1017/S0140525X0000337X>

Garza, R., & Byrd-Craven, J. (2021). Effects of women's short-term mating orientation and self-perceived attractiveness in rating and viewing men's waist to chest ratios. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 543-551. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01846-0>

Gottfredson, L. S., & Deary, I. J. (2004). Intelligence predicts health and longevity, but why?. *Current Directions in Psychological Science*, 13(1), 1-4. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.01301001.x>

Griffit, W., & Veitch, R. (1971). Hot and crowded: Influence of population density and temperature on interpersonal affective behavior. *Journal of personality and social psychology*, 17(1), 92. <https://doi.org/10.1037/h0030458>

Groyecka, A., Pisanski, K., Sorokowska, A., Havlíček, J., Karwowski, M., Puts, D., ... & Sorokowski, P. (2017). Attractiveness is multimodal: Beauty is also in the nose and ear of the beholder. *Frontiers in Psychology*, 8, 264648. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00778>

Hakim, C. (2011). *Honey money: the power of erotic capital*. London: Allen Lane.

Hartl, P., & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Portál.

Hartl, P., & Hartlová, H. (2010). *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha. Portál.

Havlicek, J., Roberts, S. C., & Flegr, J. (2005). Women's preference for dominant male odour: effects of menstrual cycle and relationship status. *Biology letters*, 1(3), 256-259. <https://doi.org/10.1098/rsbl.2005.0332>

Hewstone, M., & Stroebe, W. (2006). *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. 1. vyd. Praha. Portál, 617-625.

Hitsch, G. J., Hortaçsu, A., & Ariely, D. (2010). What makes you click? —Mate preferences in online dating. *Quantitative marketing and Economics*, 8, 393-427. <https://doi.org/10.1007/s11129-010-9088-6>

Hochschild Jr, T. R., & Borch, C. (2011). About face: The association between facial appearance and status attainment among military personnel. *Sociological Spectrum*, 31(3), 369-395. <https://doi.org/10.1080/02732173.2011.557132>

Hönekopp, J., Rudolph, U., Beier, L., Liebert, A., & Müller, C. (2007). Physical attractiveness of face and body as indicators of physical fitness in men. *Evolution and human behavior*, 28(2), 106-111. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2006.09.001>

Howrigan, D. P., & MacDonald, K. B. (2008). Humor as a mental fitness indicator. *Evolutionary Psychology*, 6(4), 147470490800600411. <https://doi.org/10.1177/147470490800600411>

Hrdy S. B. (2009). *Mothers and others: The evolutionary origins of mutual understanding*. Cambridge, MA: The Belknap Press.

Hughes, S. M., & Gallup Jr, G. G. (2003). Sex differences in morphological predictors of sexual behavior: Shoulder to hip and waist to hip ratios. *Evolution and Human Behavior*, 24(3), 173-178. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(02\)00149-6](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(02)00149-6)

Chu, S., Hardaker, R., & Lycett, J. E. (2007). Too good to be 'true'? The handicap of high socio-economic status in attractive males. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1291-1300. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.10.007>

Ishihara, R., & Miyatake, T. (2022). Differences in mating tactics performed by males of two local populations of the Japanese scorpionfly *Panorpa japonica*. *Journal of Ethology*, 40(3), 237-244. <https://doi.org/10.1007/s10164-022-00753-2>

Janáčková, L., Weiss, P.: Velikost penisu a sexuální uspokojení žen. *Prakt. Lék.* 86, 2006, 576-577

Janif, Z. J., Brooks, R. C., & Dixson, B. J. (2014). Negative frequency-dependent preferences and variation in male facial hair. *Biology letters*, 10(4), 20130958. <https://doi.org/10.1098/rsbl.2013.0958>

Johnston, V. S., Hagel, R., Franklin, M., Fink, B., & Grammer, K. (2001). Male facial attractiveness: Evidence for hormone-mediated adaptive design. *Evolution and human behavior*, 22(4), 251-267. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(01\)00066-6](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(01)00066-6)

Jonason, P. K., Webster, G. D., & Gesselman, A. N. (2013). The structure and content of long-term and short-term mate preferences. *Interpersona: an international journal on personal relationships*, 7(2). <https://doi.org/10.23668/psycharchives.2173>

Kábrt, J., & Kábrt, J.Jr. (2001). *Lexicon medicum*. Praha: Galén.

Kansky, J. (2018). What's love got to do with it? Romantic relationships and well-being. *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.

Katz, J., & Schneider, M. E. (2013). Casual hook up sex during the first year of college: Prospective associations with attitudes about sex and love relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 1451-1462. <https://doi.org/10.1007/s10508-013-0078-0>

Kelly, S., & Dunbar, R. I. (2001). Who dares, wins: Heroism versus altruism in women's mate choice. *Human Nature*, 12, 89-105. <https://doi.org/10.1007/s12110-001-1018-6>

Komori, M., Kawamura, S., & Ishihara, S. (2009). Effect of averageness and sexual dimorphism on the judgment of facial attractiveness. *Vision research*, 49(8), 862-869. <https://doi.org/10.1016/j.visres.2009.03.005>

Kuncel, N. R., Hezlett, S. A., & Ones, D. S. (2004). Academic performance, career potential, creativity, and job performance: Can one construct predict them all?. *Journal of personality and social psychology*, 86(1), 148. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.86.1.148>

Langley, E. B., & Shiota, M. N. (2023). Funny Date, Creative Mate? Unpacking the Effect of Humor on Romantic Attraction. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 01461672231202288. <https://doi.org/10.1177/01461672231202288>

Langlois, J. H., & Roggman, L. A. (1990). Attractive faces are only average. *Psychological science*, 1(2), 115-121. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1990.tb00079.x>

Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Grada publishing as.

Lavrakas, P. J. (1975). Female preferences for male physiques. *Journal of Research in Personality*, 9(4), 324-334. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(75\)90006-9](https://doi.org/10.1016/0092-6566(75)90006-9)

Li, N. P., & Kenrick, D. T. (2006). Sex similarities and differences in preferences for short-term mates: what, whether, and why. *Journal of personality and social psychology*, 90(3), 468. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.90.3.468>

Li, N. P., Bailey, J. M., Kenrick, D. T., & Linsenmeier, J. A. (2002). The necessities and luxuries of mate preferences: testing the tradeoffs. *Journal of personality and social psychology*, 82(6), 947. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.947>

Li, N. P., Griskevicius, V., Durante, K. M., Jonason, P. K., Pasisz, D. J., & Aumer, K. (2009). An evolutionary perspective on humor: Sexual selection or interest indication?.

Personality and Social Psychology Bulletin, 35(7), 923-936.
<https://doi.org/10.1177/0146167209334786>

Little, A. C., Jones, B. C., & Burriss, R. P. (2007). Preferences for masculinity in male bodies change across the menstrual cycle. *Hormones and Behavior*, 51(5), 633-639.
<https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2007.03.006>

Londero-Santos, A., Natividade, J. C., & Féres-Carneiro, T. (2021). Do romantic relationships promote happiness? Relationships' characteristics as predictors of subjective well-being. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 15(1), 3-19.
<https://doi.org/10.5964/ijpr.4195>

Lott, A. J., & Lott, B. E. (1968). A learning theory approach to interpersonal attitudes. *Psychological foundations of attitudes*, 67-88.

Margana, L., Bhogal, M. S., Bartlett, J. E., & Farrelly, D. (2019). The roles of altruism, heroism, and physical attractiveness in female mate choice. *Personality and Individual Differences*, 137, 126-130. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.08.018>

Miller, G. F., & Todd, P. M. (1998). Mate choice turns cognitive. *Trends in cognitive sciences*, 2(5), 190-198. [https://doi.org/10.1016/S1364-6613\(98\)01169-3](https://doi.org/10.1016/S1364-6613(98)01169-3)

Neave, N., & Shields, K. (2008). The effects of facial hair manipulation on female perceptions of attractiveness, masculinity, and dominance in male faces. *Personality and Individual Differences*, 45(5), 373-377. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.05.007>

Neyer, F. J., & Asendorpf, J. B. (2001). Personality–relationship transaction in young adulthood. *Journal of personality and social psychology*, 81(6), 1190.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.6.1190>

Neyer, F. J., & Lehnart, J. (2007). Relationships matter in personality development: Evidence from an 8-year longitudinal study across young adulthood. *Journal of personality*, 75(3), 535-568. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2007.00448.x>

Paul, E. L., McManus, B., & Hayes, A. (2000). “Hookups”: Characteristics and correlates of college students' spontaneous and anonymous sexual experiences. *Journal of Sex Research*, 37(1), 76-88. <https://doi.org/10.1080/00224490009552023>

Prause, N., Park, J., Leung, S., & Miller, G. (2015). Women's preferences for penis size: a new research method using selection among 3D models. *Plos one*, *10*(9), e0133079. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0133079>

Prinzle, P., Stams, G. J. J., Deković, M., Reijntjes, A. H., & Belsky, J. (2009). The relations between parents' Big Five personality factors and parenting: A meta-analytic review. *Journal of personality and social psychology*, *97*(2), 351. <https://doi.org/10.1037/a0015823>

Puentes, J., Knox, D., & Zusman, M. E. (2008). Participants in "friends with benefits" relationships. *College Student Journal*, *42*, 176-180.

Rantala, M. J., Eriksson, C. P., Vainikka, A., & Kortet, R. (2006). Male steroid hormones and female preference for male body odor. *Evolution and Human Behavior*, *27*(4), 259-269. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2005.11.002>

Reed, J., & Blunk, E. M. (1990). The influence of facial hair on impression formation. *Social Behavior and Personality: an international journal*, *18*(1), 169-175. <https://doi.org/10.2224/sbp.1990.18.1.169>

Regan, P. C., Levin, L., Sprecher, S., Christopher, F. S., & Gate, R. (2000). Partner preferences: What characteristics do men and women desire in their short-term sexual and long-term romantic partners?. *Journal of Psychology & Human Sexuality*, *12*(3), 1-21. https://doi.org/10.1300/J056v12n03_01

Rhodes, G. (2006). The evolutionary psychology of facial beauty. *Annu. Rev. Psychol.*, *57*, 199-226. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.57.102904.190208>

Rhodes, G., Zebrowitz, L. A., Clark, A., Kalick, S. M., Hightower, A., & McKay, R. (2001). Do facial averageness and symmetry signal health?. *Evolution and human behavior*, *22*(1), 31-46. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(00\)00060-X](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(00)00060-X)

Ridley, M. (2007). *Červená královna: Sexualita a vývoj lidské přirozenosti*. PORTÁL sro.

Robustelli, B. L., Trytko, A. C., Li, A., & Whisman, M. A. (2015). Marital discord and suicidal outcomes in a national sample of married individuals. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, *45*(5), 623-632.

Ruppen-Greeff, N. K., Weber, D. M., Gobet, R., & Landolt, M. A. (2015). What is a good looking penis? How women rate the penile appearance of men with surgically corrected

hypospadias. *The journal of sexual medicine*, 12(8), 1737-1745.
<https://doi.org/10.1111/jsm.12942>

Rusch, H., Leunissen, J. M., & Van Vugt, M. (2015). Historical and experimental evidence of sexual selection for war heroism. *Evolution and Human Behavior*, 36(5), 367-373.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2015.02.005>

Říčan, P. (2014). Cesta životem:[vývojová psychologie]: přepracované vydání. 3. vyd. Praha. *Portál*.

Salska, I., Frederick, D. A., Pawlowski, B., Reilly, A. H., Laird, K. T., & Rudd, N. A. (2008). Conditional mate preferences: Factors influencing preferences for height. *Personality and Individual Differences*, 44(1), 203-215. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.08.008>

Scelza, B. A. (2011). Female choice and extra-pair paternity in a traditional human population. *Biology Letters*, 7(6), 889–891. <https://doi.org/10.1098/rsbl.2011.0478>

Sell, A., Lukaszewski, A. W., & Townsley, M. (2017). Cues of upper body strength account for most of the variance in men's bodily attractiveness. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 284(1869), 20171819. <https://doi.org/10.1098/rspb.2017.1819>

Sheldon, W. H., Stevens, S. S., & Tucker, W. B. (1940). The varieties of human physique.

Shtudiner, Z. (2020). The impact of attractiveness on employability: gender differences in peer effects. *Managerial and Decision Economics*, 41(8), 1613-1620. <https://doi.org/10.1002/mde.3207>

Shulman, S., & Connolly, J. (2013). The challenge of romantic relationships in emerging adulthood: Reconceptualization of the field. *Emerging Adulthood*, 1(1), 27-39. <https://doi.org/10.1177/2167696812467330>

Scheib, J. E., Gangestad, S. W., & Thornhill, R. (1999). Facial attractiveness, symmetry and cues of good genes. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 266(1431), 1913-1917. <https://doi.org/10.1098/rspb.1999.0866>

Sidari, M. J., Lee, A. J., Murphy, S. C., Sherlock, J. M., Dixson, B. J., & Zietsch, B. P. (2021). Preferences for sexually dimorphic body characteristics revealed in a large sample of speed daters. *Social Psychological and Personality Science*, 12(2), 225-236. <https://doi.org/10.1177/1948550619882925>

- Slaměník, I. Emoce a interpersonální vztahy. Praha: Grada, 2011. *Psyché (Grada)*.
- Slaměník, I., & Výrost, J. (2008). *Sociální psychologie*. Grada.
- South, S. C., Turkheimer, E., & Oltmanns, T. F. (2008). Personality disorder symptoms and marital functioning. *Journal of consulting and clinical psychology, 76*(5), 769. doi: 10.1037/a0013346
- Sternberg, R. J. (2002). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál.
- Stower, R. E., Lee, A. J., McIntosh, T. L., Sidari, M. J., Sherlock, J. M., & Dixson, B. J. (2020). Mating strategies and the masculinity paradox: How relationship context, relationship status, and sociosexuality shape women's preferences for facial masculinity and beardedness. *Archives of Sexual Behavior, 49*, 809-820. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-1437-2>
- Stulp, G., Buunk, A. P., & Pollet, T. V. (2013). Women want taller men more than men want shorter women. *Personality and Individual Differences, 54*(8), 877-883. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.12.019>
- Swaddle, J. P., & Reiersen, G. W. (2002). Testosterone increases perceived dominance but not attractiveness in human males. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences, 269*(1507), 2285-2289. <https://doi.org/10.1098/rspb.2002.2165>
- Štulhofer, A. (2006). How (un) important is penis size for women with heterosexual experience?. *Archives of sexual behavior, 35*(1), 5-6. DOI: 10.1007/s10508-006-8989-7
- Thornhill, R. (1976). Sexual selection and nuptial feeding behavior in *Bittacus apicalis* (Insecta: Mecoptera). *The American Naturalist, 110*(974), 529-548. <https://doi.org/10.1086/283089>
- Thornhill, R., & Gangestad, S. W. (1999). Facial attractiveness. *Trends in cognitive sciences, 3*(12), 452-460. [https://doi.org/10.1016/S1364-6613\(99\)01403-5](https://doi.org/10.1016/S1364-6613(99)01403-5)
- Thornhill, R., Chapman, J. F., & Gangestad, S. W. (2013). Women's preferences for men's scents associated with testosterone and cortisol levels: Patterns across the ovulatory cycle. *Evolution and Human Behavior, 34*(3), 216-221. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2013.01.003>
- Thorová Kateřina. (2015). Vývojová Psychologie: Proměny Lidské Psychiky od početí Po Smrt. Portál.

Tornquist, M., & Chiappe, D. (2020). The role of humour production and humour receptivity in perceived romantic interest. *Psychology & Sexuality, 11*(3), 212-224. <https://doi.org/10.1080/19419899.2019.1668464>

Urbaniak, G. C., & Kilmann, P. R. (2003). Physical attractiveness and the “nice guy paradox”: Do nice guys really finish last?. *Sex Roles, 49*, 413-426.

Urbaniak, G. C., & Kilmann, P. R. (2006). Niceness and dating success: A further test of the nice guy stereotype. *Sex Roles, 55*, 209-224.

Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Portál, sro.

Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Karolinum.

Valentine, K. A., Li, N. P., Meltzer, A. L., & Tsai, M. H. (2020). Mate preferences for warmth-trustworthiness predict romantic attraction in the early stages of mate selection and satisfaction in ongoing relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin, 46*(2), 298-311.

Waynforth, D. (2001). Mate choice trade-offs and women’s preference for physically attractive men. *Human Nature, 12*(3), 207-219.

Weiss, P. P. (2009). Sexuální atraktivita a její determinanty. *Psychiatr. prax, 10*(4), 190-192.

Welling, L. L., Jones, B. C., & DeBruine, L. M. (2008). Sex drive is positively associated with women’s preferences for sexual dimorphism in men’s and women’s faces. *Personality and Individual Differences, 44*(1), 161-170.

Whisman, M. A. (2007). Marital distress and DSM-IV psychiatric disorders in a population-based national survey. *Journal of abnormal psychology, 116*(3), 638.

Whitbourne, S. K., & Whitbourne, S. B. (2010). *Adult development and aging: Biopsychosocial perspectives*. John Wiley & Sons.

White, T. L., & Cunningham, C. (2017). Sexual preference and the self-reported role of olfaction in mate selection. *Chemosensory perception, 10*, 31-41.

Whitehouse, A. J., Gilani, S. Z., Shafait, F., Mian, A., Tan, D. W., Maybery, M. T., ... & Eastwood, P. (2015). Prenatal testosterone exposure is related to sexually dimorphic facial

morphology in adulthood. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 282(1816), 20151351.

Wu, K., Chen, C., & Greenberger, E. (2019). Nice guys and gals can finish first: Personality and speed-dating success among Asian Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(8), 2507-2527.

Zebrowitz, L., & Lee, S. Y. (1999). Appearance, stereotype-incongruent behavior, and social relationships. *Personality and social psychology bulletin*, 25(5), 570-585.

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1	Dotazník „Mužská atraktivita z pohledu mladých žen“
-----------	---

Přílohy

Příloha 1: Dotazník: „Mužská atraktivita z pohledu mladých žen“

Dobrý den,

jmenuji se Květoslava Urbanová, jsem studentkou FF UK oboru psychologie. V rámci své bakalářské práce provádím výzkum na téma mužské atraktivita z pohledu mladých žen.

Zajímá mě, jaké charakteristiky považují mladé ženy za atraktivní u dlouhodobých a krátkodobých partnerů. Výzkum si klade zjistit tyto charakteristiky u mladých heterosexuálních žen ve věku 20 až 30 let, hledám tedy respondentky v této věkové kategorii. Ráda bych Vás požádala o 5-10 minut Vašeho času na vyplnění mého dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a Vaše odpovědi budou použity pouze pro účely studie. Prosím, odpovídejte co nejpříjemněji.

Pokud máte jakékoliv dotazy ohledně výzkumu či dotazníku, neváhejte mě kontaktovat emailové adrese: kiki.urbanova@gmail.com.

Předem Vám děkuji za vyplnění.

SOCIODEMOGRAFICKÝ DOTAZNÍK

Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Žena
- b. Muž
- c. Jiné: .....

Kolik Vám je let? .....

Jaká je Vaše sexuální orientace? a.

- Heterosexuální
- b. Homosexuální
- c. Bisexuální
- d. Jiná: .....

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. Základní
- b. Středoškolské bez maturity
- c. Středoškolské s maturitou
- d. Vyšší odborné
- e. Vysokoškolské

1. Prosím, ohodnoťte na škále 1-5, jak moc jsou pro Vás jsou důležité následující vlastnosti u krátkodobého partnera (někdo s kým chcete navázat jen nezávazný sexuální vztah), abyste ho považovali za atraktivního:

(1) zásadní – (2) důležité, ale ne nutné – (3) ani jedno – (4) spíše nedůležité - (5) zcela nepodstatné

- Inteligence 1 2 3 4 5
- Smysl pro humor 1 2 3 4 5
- Laskavost 1 2 3 4 5
- Sebevědomí 1 2 3 4 5
- Vzhled 1 2 3 4 5
- Charisma 1 2 3 4 5
- Finanční stabilita 1 2 3 4 5
- Zájmy a koníčky 1 2 3 4 5
- Rodinné hodnoty 1 2 3 4 5
- Emoční stabilita 1 2 3 4 5
- Komunikativnost 1 2 3 4 5

2. Prosím, ohodnoťte, jak moc pro vás jsou důležité následující fyzické charakteristiky u krátkodobého partnera (někdo s kým chcete navázat jen nezávazný sexuální vztah), abyste ho považovali za atraktivního:

(1) zásadní – (2) důležité, ale ne nutné – (3) ani jedno – (4) spíše nedůležité - (5) zcela nepodstatné

- Výška 1 2 3 4 5
- Postava 1 2 3 4 5
- Vlasy 1 2 3 4 5
- Oči 1 2 3 4 5
- Úsměv 1 2 3 4 5
- Vousy 1 2 3 4 5
- Ruce 1 2 3 4 5
- Oblečení/styl 1 2 3 4 5
- Penis 1 2 3 4 5

3. Prosím, ohodnoťte, jak moc pro Vás jsou důležité následující vlastnosti u dlouhodobého partnera (někdo s kým chcete navázat vážný vztah, popřípadě založit rodinu), abyste ho považovali za atraktivního:

(1) zásadní – (2) důležité, ale ne nutné – (3) ani jedno – (4) spíše nedůležité - (5) zcela nepodstatné

- Inteligence **1 2 3 4 5**
- Smysl pro humor **1 2 3 4 5**
- Laskavost **1 2 3 4 5**
- Sebevědomí **1 2 3 4 5**
- Vzhled **1 2 3 4 5**
- Charisma **1 2 3 4 5**
- Finanční stabilita **1 2 3 4 5**
- Zájmy a koníčky **1 2 3 4 5**
- Rodinné hodnoty **1 2 3 4 5**
- Emoční stabilita **1 2 3 4 5**
- Komunikativnost **1 2 3 4 5**

4. Prosím, ohodnoťte, jak moc pro Vás jsou důležité následující fyzické charakteristiky u dlouhodobého partnera (někdo s kým chcete navázat vážný vztah, popřípadě založit rodinu), abyste ho považovali za atraktivního:

(1) zásadní – (2) důležité, ale ne nutné – (3) ani jedno – (4) spíše nedůležité - (5) zcela nepodstatné

- Výška **1 2 3 4 5**
- Postava **1 2 3 4 5**
- Vlasy **1 2 3 4 5**
- Oči **1 2 3 4 5**
- Úsměv **1 2 3 4 5**
- Vousy **1 2 3 4 5**
- Ruce **1 2 3 4 5**
- Oblečení/styl **1 2 3 4 5**
- Penis **1 2 3 4 5**